

KORSANLAR VE İMPARATORLAR

Noam CHOMSKY

Çeviren: Fatma Ünsal

YZK-YENİ ZAMANLAR-

İSTANBUL 1991

Önsöz

Aziz Augustine, Büyük İskender'in esir aldığı bir korsanın hikâyesini anlatır. İskender korsana, "**Hangi cesaretle denizlerde saldırganlık yapabildin?**" diye sorar. Korsan "**Sen hangi cesaretle tüm dünyaya saldırabildin?**" diye cevaplar. Ve konuşmasını şöyle sürdürür: "**Ben sadece çok küçük bir gemiye sahip olduğum için korsan diye adlandırılıyorum sense aynı şeyi çok büyük bir donanmayla yaptığın için imparator olarak adlandırılıyorsun.**"

Aziz Augustine korsanın cevabını "**çok zekice ve mükemmel**" bulduğunu söyler. Günümüzde aynı durum bir dereceye kadar Birleşik Devletlerle uluslararası terörizmin Libya ve FKÖ gibi daha önemsiz aktörleri arasındaki ilişkilerde de geçerlidir. Daha da genelleştirecek olursak Aziz Augustine'in bu hikâyesi çağdaş batılı kullanımdaki uluslararası terörizm kavramını aydınlatmakta, fevkalade bir ikiyüzlülükle Batı'nın şiddet kullanımını örtbas etmek için terör olaylarına yönelik çifte standartlı tavrının temellerine işaret etmektedir.

"**Terörizm**" terimi 18. asrın sonlarında özellikle hükümetlerin halkın kendisine itaat etmesini sağlamak için şiddete başvurusuyla ilgili olarak ortaya çıkmıştır. Fakat bu ifade bütün düşünce ve onu ifade etme sistemini elinde bulunduran devleti yönetenlerin işine gelmiyordu. Bu yüzden orijinal anlamı terkedildi ve terörizm terimi birey veya gruplar tarafından yapılan "**küçük çaplı terörizm**" anlamını kazandı.¹ Terim önce kendi uyruklarına karşı şiddete başvuran imparatorları ifade ederken, şimdi güçlülere rahatsız eden hırsızlarla sınırlandırıldı.

Kendimizi tüm telkinlerden kurtararak "**terörizm**" terimini ister, imparatorların büyük çaplı, ister hırsızların küçük çaplı eylemlerinde olsun, umumiyetle siyasî amaçlı olarak korkutmak veya bir şey yapmaya zorlamak için şiddet kullanma veya kullanma tehdidinde bulunma anlamında kullanalım.

Korsanın yukarda söylenen özlü sözü yeni gelişen "**uluslararası terörizm**"in sadece bir yönünü açıklar. İkinci bir özellik daha eklemek gerekiyor; terör hareketinin terör sayılması için bizim tarafımızdan değil "**onların tarafından**" yapılmış olması gerekiyor. Mesela, Reagan döneminde, 1981 yılı başlarında yapılan "**uluslararası terörizm**" kampanyalarını düşünün. Uluslararası terörizmin "**Batılı demokratik toplumların istikrarını bozma amaçlı**", "**Sovyet menşe'li**" bir araç olduğunu gerçek delillerle sunan başlıca doküman Claire Ster-

¹ "Origins and Fundamental Causes of International Terrorism-Uluslararası Terörizmin Menşei ve Temel sebepleri", BM Sekreteryası M. Cherif Bassiouni'nin editörlüğünü yaptığı "*International Terörizm and Political Crimes -Uluslararası Terörizm ve Siyasî Suçlar*" (Charles Thomas, 1975)'da tekrar basıldı.

lingen² yazdığı bir kitaptır. Bu tezinin delili ise başlıca terörist eylemlerin Batılı demokratik devletlere yönelik olması, **"Sovyetler Birliğine ya da onun müttefiklerine yönelik olması"**ydı. Bu görüş diğer terör olgusuyla uğraşanları özellikle de Sterlingen terörizmin **"hemen hemen sadece demokratik veya nisbeten demokratik ülkelerde"** cereyan etmesiyle ilgili olarak **"yeterli delil"** sunduğunu söyleyen Walter Laquer'i etkiledi.³

Sterlingen tezi, tanım gereği doğrudur. Fakat sadece terörizm terimi imparatorlar ve onların sadık taraftarlarının kullandığı anlamda kullanılırsa doğrudur. Sadece **"onların tarafından"** yapılan eylemler terörizm sayılıyorsa ne olursa olsun Sterling zorunlu olarak haklı olacaktır. Fakat gerçek başkadır. Uluslararası terörizmin kurbanları⁴ en çok **Kübalı, Orta Amerikalı veya Lübnan vatandaşıydı**; fakat hiçbirisi tanım gereği terörizmin kurbanı sayılmadı. İsrail Filistin sığınma kamplarını bombaladığı ve pek çok sivili öldürdüğü -sık sık ve görünürde bile olsa hiçbir sebep olmadan- ve Lübnan köylerini oraları yakıp yıkacak, terör eylemlerinde bulunacak kuvvet gönderdiğinde veya gemileri kaçırdığında, birçok tutsağı korkunç şartlardaki tutuklama kamplarında tuttuğunda bu terörizm değildir. Bu eylemlere yönelik cılız protesto sesleri de **"anti-Semitizm"** ve **"çifte standartlı olmak"**la itham ediliyordu. Çünkü İsrail'i Amerikalı taraftarları gibi **"insan hayatına değer veren bir ülke"**⁵ olarak gören ve bu ülkenin gazetecileri gibi, **"yüce ülkelere sahip"**⁶, yüksek bir saygınlık düzeyine ulaşmayı hedefleyen "hukuka saygılı bir devlet" (Walter Goodman)⁷ olarak yücelten koroya katılmayı başaramamışlardı. Ne de CIA'in eğittiği, Birleşik Devletler tabanlı paramiliter güçlerin Küba otellerini bombalaması, balıkçı botlarını batırması, Küba limanındaki Rus gemilerine saldırması, tarım ürünlerini zehirlemesi ve Kastro'yu öldürmeye teşebbüs etme gibi hemen hemen bir hafta en şiddetli biçimde terör uygulaması⁸ terörizmdi. İmparator ve onun taraftarlarınca yapılan bu ve benzeri sayısız eylem konferanslara konu olmuyor, çeşitli basın ve yayın organlarında haklarında uzun uzun yazılar çıkmıyor.

İmparator ve taraftarlarının standartları birbirine bağlı olan iki nedenle eşsizdir. Birincisi, belirtildiği gibi onların terör eylemleri terör tanımından hariç tutulur. İkincisi kendilerine yönelik terörist eylemler olağanüstü bir ciddiyetle ele alınır ve daha sonra göreceğimiz gibi şiddete başvuruyu gerekli kılan, çok daha şiddetli ve ciddi terörist eylemlere girişmek için **"gelecekteki saldırılara karşı kendini savunmak, saldırıları önlemek için hareket etmek"** olarak algılanırken diğerlerinin böyle bir mukabele ve **"önleyici"** eylemlere kalkışma

² *The Terror Network-Terör Ağı* (1981)

³ Tartışmalar için benim *Toward a New Cold War - Yeni Bir Soğuk Savaşa Doğru* (1982) s. 47 ve Chomsky, Jonathan Steele ve John Gittings'in *Superpowers in Collision-Krizdeki Süpergüçler* (1982, gözden geçirilmiş ikinci baskı, 1984)'deki benim bölümüme bakın. Ayrıntılı bilgi ve belge için Edward S. Herman'ın *The real Terror Network -Gerçek Terör Ağı*'na bakın.

⁴ ABD'nin Güney Vietnam ve Hindicini'ye veya Sovyetlerin Afganistan'a saldırımda olduğu gibi açık müdahaleleri veya ABD-destekli İsrail ve Endonezyalıların sırasıyla Lübnan ve Timor saldırılarını da hariç tutuyorum.

⁵ *The Washington Post*, 30 Haziran, 1985.

⁶ *Time*, 11 Ekim, 1982.

⁷ *The New York Times*, 7 Şubat 1984.

⁸ 3 Nu'lü nota bak.

hakkı yoktur. Şayet bu tür eylemlere kalkışılırsa Birleşik Devletler'de sonu gelmeyen histerik eleştirilere maruz kalırlardı.

Gerçekte ise bu terörist saldırılar öylesine önemsizdir ki bahsini etmek bile gereksizdir. Mesela, Libya Deniz Kuvvetlerinin İsrail'in Hayfa Limanındaki üç gemisine saldırdığını, Doğu Alman yapımı bombalarla birini batırdığını, diğerlerini de tahrip ettiğini varsayalım. Reaksiyonun ne olacağını söylememe gerek bile yok. Gerçek dünyaya dönelim, 5 Haziran 1986'da bir İngiliz gazetesi, Güney Afrika'nın, Namibya'nın güneyinde Angola limanındaki üç Rus gemisine saldırdığını ve bunlardan birini İsrail yapımı Akrep [Gabriel] mermileriyle batırdığını yazar.⁹

Sovyetler Birliği, benzer şartlarda Birleşik Devletler'in göstereceği tepkiyi göstermiş olsaydı -belki de Birleşik Devletler ve İsrail'in misillemesi olarak Yuhannesburg'un yerle bir edilmesi- ABD komünist şeytana karşı nükleer bir harekâtı meşru bir misilleme olarak görebilirdi. Fakat Sovyetler Birliği hiçbir misillemede bulunmamış, olay öylesine önemsiz görülmüştür ki ABD basın ve yayın organlarında neredeyse hiç yer almamıştır.¹⁰

Küba'nın terörist saldırılardan korunmak için kendisinin kontrolünde "**yeni bir düzen**" kurma niyetiyle 1976 sonlarında Venezüella'yı işgal ettiğini, hava korumasında görevli bulunan 200 Amerikalıyı öldürdüğünü, Karakas'daki Amerikan elçiliğini bombaladığını ve ateşkes anlaşmasını ihlal ederek, Karakas'ı elde tuttuğu sürece elçiliği işgal ettiğini varsayalım.¹¹ Birleşik Devletler'in tepkisi ne olurdu? Venezüella yakınlarında tek bir Kübalı askerinin görünmesinin Havana'ya karşı nükleer bir saldırıyı başlatabilecek olması bu soruyu hayali olmaktan kurtarmakta.

Yine gerçek dünyaya dönelim. 1982'de İsrail Galile'yi terörist saldırılardan koruma bahanesiyle (tamamen uydurma bir bahane) orada kendi kontrolü altında "**Yeni Bir Düzen**" kurmak niyetiyle Suriye hava sahasını korumakta olan 200 Sovyet görevliyi öldürmüş, Beyruttaki Sovyet büyükelçiliğini bombalamış ve ateşkes anlaşmasını ihlal ederek Batı Beyrut'u elinde bulundurduğu iki gün süresince Sovyet elçiliğini işgal altında tutmuştu.¹²

⁹ *The Economist*, 4 Haziran; Victoria Brittain, *The Guardian* (Londra), 6 Haziran; Antony Robinson, *The Financial Times*, 7 Haziran 1986, Yuhannesburg'dan. Bu rapor ayrıca BBC Dünya Servisi tarafından da verildi. Batırılan gemi bir Küba gemisi de olabilirdi. Ayrıca bakınız *Israeli Foreign Affairs*, Temmuz 1986.

¹⁰ Bununla ilgili olarak ne *The New York Times*, *The Wall St. Journal*, *The Christian Science Monitor* gibi haftalık dergiler ne de diğer basında bir haber yer almıştır. Sadece Haziran tarihli Washington Post'un 17. sayfasında Güney Afrika'ya yapılan saldırıyla ilgili olarak Moskova'dan gelen 120 kelimelik bir kınama bildirisi yayınlandı.

¹¹ Arkaplanını vermek gerekirse, Ekim 1976'da bir Küba uçağının uçuş halindeyken bir bombayla düşürüldüğünü ve Küba'nın olimpiik altın madalyalı takımının da dahil olduğu 73 kişinin ölmesini (Filistin terörizminin en yükseğe çıktığı "Münih Katliamını" hatırlatıyor) söyleyebiliriz. Bu terörist eylem, çok yakın arkadaşlarıyla beraber Küba'ya karşı terörist bir savaş için CIA tarafından eğitilen Örlanda Bosch'a bağlanıyordu. Daha sonra CIA tarafından ödüllendirilen ve bugün de CIA'yle yakın ilişkilerini hala sürdüren bu uluslararası terörizm liderinin büyük ihtimalle Şili ve Venezüella gizli polisiyle de yakın ilişkileri vardı (Herman, *The real Terror Network-Gerçek Terör Ağı*, age, s. 63).

¹² İsrail'in Lübnan'ı işgaliyle ilgili olarak 2. Bölüme ve notlara bakınız. Lübnan'daki Suriye güçlerine karşı yönetilen saldırılar (ki Suriye ABD ve İsrail'in onayıyla oraya girmiş ve bu yazdan sonra altı yıl kalması planlanmıştı) sırasında Suriye hava sahasını koruyan 200 Rus hakkındaki bilgiler Avitation VWeek Space

Bu olaylar Birleşik Devletler basınında gelişigüzel bir şekilde yer almış, olayın hangi şartlarda cereyan ettiği ve olayın arkaplanı (ileride göreceğimiz gibi) görmezlikten gelinmiştir. Bereket versin ki Sovyetler cevap vermedi yoksa bu meseleleri tartışmak için burada olamazdık.

İmparator ve onun ekibinin kurban olduğu durumlarda Sovyetler Birliği ve diğer resmi düşmanların şiddetli sözlü ve askeri tepkiye sebebiyet verecek provakasyonlara neden olmasını çok tabii karşılız.

Bu ve bazısı aşağıda bahsedilecek sayısız örneklerde görülen şaşırı ikiyüzlülük uluslararası terörizmle sınırlı değildir. Farklı bir olayı, mesela Müttefik Kuvvetlerin Asya ve Avrupa'nın bir bölümünü paylaştıkları ve belli zamanlarda geri çekildikleri II. Dünya Savaşı anlaşmalarını ele alalım. Birleşik Devletlerin savaş dönemi anlaşmalarına göre Batı kontrolüne bırakılan yerlerde (İtalya, Yunanistan, Güney Kore vs.) yaptıklarını örnek alan Sovyetlerin Doğu Avrupa'da yaptıklarına ve Müttefik Ordular başkammın Dışişleri Bakanıyla anlaşarak "**askeri nedenlerle**" geri çekilmeyi "**uygun görmeme**"si sebebiyle Portekiz, İzlanda, Grönland vb. yerlerde savaş döneminde yapılan anlaşmaları ihlal ederek kalmalarına karşılık Sovyetlerin Kuzey İran'dan geç çekilmesine tepki gösterildi.

Batı Alman casuslarının daha önce Nazi'ler yararına Doğu Avrupa'da da benzeri casusluk faaliyetleri yürütmüş olan Reinhard Gehlen'in kontrolü altında Sovyetler'e karşı yürütülen casusluk faaliyetlerine yönelik hiçbir eleştiri görülmemiş ve hala da görülmemektedir. Yine CIA'nın NSC-68'de (1950 Nisan'ında) resmileşen "arkadan vurma stratejisi"nin bir parçası olarak 1950'lerin başlarına kadar Hitler'in savaşından cesaret alan Ukrayna ve Doğu Avrupa ordularına erzak, silah ve ajanların gönderilmesine de karşı çıkılmadı.¹³ 1952'de Rocky'de Hitler mücadelesinden destek alarak orduya destek verilmesi çok farklı bir tepki uyandırabilirdi.

Bu tür misaller çoktur. Belki de en meşhuru, komünistlerin anlaşmalara uygun davranamayacağını gösteren en kesin kanıt gibi takdim edilen şey; Vietnam Savaşı ve onun sonuçlarıyla ilgili olarak yapılan 1973 Paris Barış Anlaşması'dır. Gerçek şu ki; ABD derhal, imzaya zorlandığı kâğıt parçalarının hiçbir hükmünü kabul etmediğini duyurdu ve bu istikamette davrandı. Fakat aynı dönemlerde basın çok büyük bir aşağılığın göstergesi olarak ve tüm ahlak kaidelerini çiğneyerek ABD'nin tavsiye ettiği barış anlaşmasını (ki bu çok farklıydı) gerçek anlaşma metniymiş gibi kabul etti. Böylece ABD'nin anlaşmayı çiğnemesi anlaşmaya uy-

Technology, 12 Aralık 1983'de verildi. Bu olaylarla ilgili olarak Noam Chomsky'nin *The Fate-ful Triangle: Isrciel, The United States, and the Palestinians- Hayati Üçgen: İsrail, ABD ve Filistinliler* (1984) kitabına bakınız.

¹³ Gerçek dünyayla ilgili olarak Gabriel Kolko'nun klasik, bu konuda sonradan yapılan önemli araştırmalara rağmen eşsiz olan *Politics of War-Savaş Politikaları* (1968) adlı kitabına, *Towards a New Cold War-Yeni Bir Soğuk Savaşa Doğru*, age; ve benim *Turning the Tide: The U.S. and Latin Amerika- Akıntının Değişmesi: ABD ve Latin Amerika* (1987) ve bahsedilen kaynaklara; ve Melvyn Leffler'in *International Security* (1986 Yazı)'de çıkan makalesi "Adherence to Agreements: Yalta ve The Experiences of the Early Cold VVar-Anlaşmalara Bağlılık: Yalta ve Soğuk Savaş'ın İlk Dönemlerindeki Tecrübeler"ine bakın. Leffler şu sonuca varıyordu: "Gerçekte Sovyetler'in anlaşmalara uyması (Yalta, Potsdam ve diğer savaş dönemi anlaşmaları) Amerikalılar'ın bu anlaşmalara uymasından çok da farklı değildir". Ayrıci şunu da belirtmek gerekir ki, 1940'ların sonunda ABD'nin Nazi ve Japon taraftarlarının yararına olarak faşizm karşıtı direnişleri yok ettiği dünya ölçüsündeki yaygın programının bir parçası olarak Yunanistan ve Güney Kore'de kitle kıyımlarını organize etmiştir; bakınız *Turning the Tide-Akıntının Değişmesi* 4. Bölüm.

yormuş gibi görünürken bu anlaşmaya karşı Sovyet tepkileri onların tabii ihanetleri olarak değerlendiriliyordu. Bu örneklerle Orta Amerika'yla ilgili olarak yapılan anlaşmaları reddeden ABD'nin haklı olarak görülmesi iyi bir propagandanın da gücünü göstermektedir.¹⁴

Söylenildiği gibi, uluslararası terörizm (kelimenin özel Batılı anlamıyla) 1981'de Reagan Hükümeti kurulur kurulmaz, hükümetin ilgi odağı haline gelmiştir.¹⁵ Bunun sebeplerini doktrinel sistemde açıklanamaz olsa -ki hala bu durum devam ediyor- bile farketmek güç değildir.

Reagan Hükümeti birbirine bağlı ve oldukça başarılı olan üç politikaya hasredildi:

1) Yoksullardan zenginlere kaynak transferi

2) Geleneksel olarak Pentagon yoluyla ekonomiye etki eden devlet sektöründe muazzam bir artış. Bu yüksek teknoloji süprütülerinin üretimini devlet-garantili pazar sağlamakla yüksek teknoloji üretimini finanse etmek ve "**hür teşebbüs**" denilen özel kâra tahsisat ayrılması işlemine iştirak etmektir.

3) ABD'nin müdahalesi ve uluslararası terörizmin (kelimenin gerçek anlamıyla uluslararası terörizm) artışı. Bu tür politikalar halka açıkça anlatılamazdı ve bunlar sadece halkın cannavardan çok korktuğu ve kendisini savunmak gerektiğini hissettiği şartlarda uygulanabilirdi.

Bu ortamı yaratmak için kullanılan standart alet dünyayı fethetmek isteyen, başkanın "**monolitik ve zalim sahtekarlık**" diye adlandırdığı -başkan Kennedy benzer bir politikayı uygularken ortaya atmıştır¹⁶- veya Reagan'ın "**Şeytan İmparatorluğu**"nun tehdididir. Fakat Şeytan İmparatorluğu'yla karşı karşıya gelmek tehlikeli olabilir. Bu yüzden Şeytan İmparatorluğu'nun müttefiklerinden sayılan savunmasız düşmanlarla karşılaşmak çok daha güvenilir bir yoldur. Bu yol Reagan'ın üçüncü hedefine paralel olan ABD'nin bütün müttefiklerinde "**düzen ve istikrarı**" da sağlıyordu. Bu tür bir politika için seçilenler, kendilerini ABD'nin terö-

¹⁴ *The New Cold War-Yeni Soğuk Savaşın* 3. Bölümüne ve Moris Morley ve James Petras'ın yakında çıkacak olan *The Reagan Administration and Nicaragua - Reagan Hükümeti ve Nicaragua* (Pamphlet Series, Institute for Media Analysis, New York) adlı kitabına yazdığım girişe bakınız.

¹⁵ Propaganda ameliyesine oldukça ilgi duyan İsrail'in organize ettiği dizi konferanslarında ve ABD'de propagandanın temelleri çoktan kurulmuştu. İsrail'in terörizmle ilgili olarak organize ettiği ikinci konferansta, Wolf Blitzer Arap terörizminin temel problem olarak ele alınması ve birçok saygın kişinin İsrail terörizmini (özellikle onun 1982 Lübnan işgalini) coşkunlukla karşılaması meseleyle ilgili olan "herkesin fark edebileceği gibi" İsrail'in ABD'deki *Hasbara* kampanyasının en önemli etkisi" olduğunu ifade eder (Wolf Blitzer, *The Jerusalem Post*, 29 Haziran 1984); "hasbara" kelimesi (alenen "açıklama") İsrail propagandasının standart terimidir. Ki bu da her konuda İsrail'in haklı olduğunu ve yapılması gerekenin sadece "açıklama" olduğunu, propaganda gibi adı bir şey yapmadığı varsayımını ifade etmektedir. Konferansta belirtilen görüşler hakkında fazla bilgi için 3. Bölüm'ün 20. Notu'na bakınız.

¹⁶ Kennedy'nin politikası Reagan'ın politikasının ikinci ve üçüncü maddeleriyle sınırlıydı; birinci politika halkın iradesine aykırı davranışları Kongredeki Demokratların desteğiyle icra edebilmek, müdahale yıllarındaki orana azalan bir gücün ifadesidir. Artık Kennedy'nin danışmanı Walter Heller'in "Yurtta büyük topluluklar dışarıda büyük planlar" sözünü uygulamaya imkan yoktu. Bu yüzden birinci politikadan vazgeçilmesi gerekiyordu. Halkın tutumları için *Turning the Tide - Akıntının Değişmesi'nin* 5. Bölümüne ve Thomas Ferguson ve Joel Rogers'in *Atlantic Monthly*, (Mayıs, 1986) tarihli yazısına bakın. Carter hükümetinin son dönemleri -ki Reagan bunu genişletmiştir- ile Reagan programı arasındaki ilişkiler için *Towards a New Cold War-Yeni Bir Soğuk Savaş Doğru'nun* 7. Bölümüne ve *Turning the Tide-Akıntının Değişmesi'nin* 4. ve 5. Bölümlerine bakın. Bundan başka Joshua Cohen ve Ael Roger'in *Inequity and Intervention-Adaletsizlik ve Müdahale'sine* bakınız.

rist saldırılarına karşı savunmaya cesaret eden Nikaragua ve El-Salvadorlu köylüler gibi daha kolay hedeflerdi - çok etkin bir propagandayla kamuoyunda korku uyandırılıbiliyordu.

Bu şartlarda "**uluslararası terörizm**" 1980'lerde "**dış politikann özü**" olarak insan haklarının yerine geçti. Zaten İnsan hakları da 1960'lı "**Vietnam Sendromu**" yıllarında fikrî ve manevî iklimdeki önemli gelişmeyi tersine çevirmek ve nüfusun büyük bölümünün örgütlenerek politik eylemlere kalkışıp karar-alma mekanizmasını etkileme tehdidi anlamındaki "**demokrasi krizi**"nin üstesinden gelmek için başlattığı kampanyalarının bir sonucu olarak bu yüksek konuma çıkarılmıştı.¹⁷

Ben uluslararası terörizmi Akdeniz bölgesini merkez alarak değerlendireceğim. "**Orta Doğu/Akdeniz terörizmi**" 1985'te Ajans Pres'in yayıncı ve editörlerinin seçtikleri en önemli hikâyeydi. Bu seçimin Aralık'da Roma ve Vietnam havaalanına yapılan terörist saldırılardan önce yapılması bu kampanyanın amacına ilişkin tüm şüpheleri giderecektir.¹⁸ 1986'nın başlarında Orta Doğu/Akdeniz terörizmi ile ilgili tartışma çok şiddetli bir noktaya yükselmiş ve ABD'nin Nisan'da Libya'yı bombalamasıyla neticelenmişti. Bu konudaki resmi tez uluslararası terörizm liderlerinin cezalandırılmasına yönelik cesur bir eylemin amacına ulaşmış olduğudur. Şimdi Kaddafi ve diğer suçlular sindirilmiş, insan hakları savunucuları tarafından dize getirilmiştir.

Bu karanlık güçlere karşı kazanılan zaferlere rağmen İslam dünyasından neş'et eden terörizm ve medeni değerleri savunan demokrasilere karşı gösterilen tepkiler birçok kitap, konferans, makale ve televizyon programlarında görüldüğü gibi hala en önemli tartışma konusunu oluşturmaktadır. Geniş kesimin veya aydınların görebildiği kadarıyla bu tartışma açıklanan kurallara uygun olarak cereyan ediyordu. Yani bütün ilgi İmparator ve onun taraftarlarına değil, hırsızların terörizmine, bizim değil onların üzerindedir.

Orta-Doğu Konusunda Düşüncenin Denetimi

Devlete hakim olan seçkin grupların çıkarlarına gelen saldırıları savunmada devlet ne kadar etkisiz olursa, Walter Lippman'ın altmış yıl önce ifade ettiği gibi "**konsensüsün sağlanması**" veya Amerikan Halkla İlişkiler Endüstrisinin kurucusu Edward Bernays'ın tercih ettiği ifadeyle "**konsensüs mimarlığı**" için teknikler icad etme zorunluluğu o kadar artar.¹⁹

Haarold Lasvell 1933'de yazdığı **The Encyclopedia of the Social Sciences**'da "**insanın kendi çıkarlarını en iyi şekilde değerlendireceği demokratik dogmatizme kapılmamız gerekir**" der. Onların uzak-görüşlü liderlerinin aldığı kararları tasdik etmelerini sağ-

¹⁷ Bu meselelerle ilgili olarak *Towards a New Cold War-Yeni Bir Soğuk Savaşa Doğru*'nun özellikle 1. ve 2. Bölümlere bakınız. Kamu vicdanındaki değişikliği yansıtan özellikle Kongrenin inisiyatifinde olan insan hakları programı hiç de önemsiz değildi. Bu program propaganda amacıyla ikiyüzlülükle kullanıldığı ve müttefik devletlerde bu hakların uygulanmasından kaçınıldığı, bu standartların tam zıddı uygulandığı halde önemsiz değildi. Bu konuyla ilgili olarak Chomsky ve Edward S. Herman'ın *The Political Economy of Human Rights-İnsan Hakları Politikası* (1979)'nın özellikle I. Cildine; *The Washington Connection and Third World Fascism-Üçüncü Dünya'da Faşizm ve Washington bağlantısı*'na bakınız.

¹⁸ *World Press Review*, Şubat 1986.

¹⁹ Burada tartışılan konular için benim *Toward a New Cold War-Yeni Bir Soğuk Savaşa Doğru* (Pantheon, 1982)'nin özellikle 1. ve 2. bölümlerine bakınız.

layacak yollar bulmalıyız. Bu dersi hâkim seçkinler, halkla ilişkiler endüstrisinin saygın bir yer kazanmasından çok önce öğrenmişti. İtaatin şiddetle sağlandığı yerlerde idareciler "**davranışçı**" kavrama dayanabilirler: halkın itaat etmesi yeterlidir; halkın ne düşündüğü çok da önemli değildir. Devletin şiddet uygulama gücünden mahrum olduğu yerlerde insanların ne düşüneceklerini de kontrol etmek önemlidir. Bu tavır siyasî yelpazedeki bütün entelektüeller arasında yaygındır ve şartların zorlamasıyla bu siyasî yelpaze değişirken bu tavır aynı kalır. Aynı düşüncenin başka bir versiyonu oldukça saygın bir ahlakçı ve siyaset yorumcusu Reinhold Niebuhr'un 1932'de yazdığı kitabında -solcu Hristiyan bir bakış açısıyla- "**ortalama insanın aptallığı**", veya imanın daha zayıf akıllı kişilerde yerleşmesi için "**gerekli imgenin**" sağlanması sorumluluğunun "**sakin gözlemciler**"de olduğu söylenerek ifade edilmiştir²⁰.

Bu görüş hem Leninist doktrin hem de Amerikan sosyal bilimler ve liberaller nezdinde de kabul görmüştür. 1986 Nisan'ında Libya'nın bombalanma olayını düşünün. Bunun ABD'nin halkla ilişkiler endüstrisinin başarısı olduğunu hiç bir şaşkınlık göstermeden karşılayabiliriz. Halkla ilişkiler endüstrisinin "**Peoria'da iyi işlemesi**" ve onun "**olumlu siyasî etkisi**" "**bütçe ve Nikaragua 'kontralarına' yardım gibi konularda Kongreyle karşılaşacak olan Başkan Reagan'm durumunu kuvvetlendirmek**" zorundadır. Kamuoyu oluşturma uzmanlarının öncüsü olan Dr. Everet Ladd'e göre "**Bu tür halkı eğitme kampanyaları idare sanatının özüdür. Yine Ladd genel politikayı şekillendirmede halkın katılımını azaltmanın yollarıyla ilgili olarak halkla ilişkiler ve akademik çevrelerde paylaşılan Orwelizmden esinlenerek, başkanın "demokratik uzlaşmanın gerçekleştirilmesiyle ilgilenmesi gerektiğini"** de ekler.²¹

"**Demokratik uzlaşmayı gerçekleştirme**" meselesi özellikle devlet politikası hiç savunulmaz olduğunda oldukça açık biçimde ortaya çıkar ve olayın ciddiyeti oranında ciddi bir hal alır. Orta-Doğu olaylarının, özellikle de, mahallî çatışmanın süper güçleri de içine alması halinde -daha önce de çok yakınma getirdiği ve gelecekte de getirebileceği gibi- nükleer bir savaş başlatabilecek bir "**barut fıçısı**" olarak değerlendirilen Arap-İsrail çatışmasının ciddiyeti hususunda hiç şüphe yoktur. Dahası çarpışmaların devamı için destek veren ABD politikası açıkça ifade edildiği takdirde kesinlikle kabul edilemeyecek olan fakat zımnen kabul edilen ırkçı temel üzerine kuruludur. Ayrıca seçimlerde gündem konusu olduğunda Filistin devletini destekleyen halkın tutumuyla bu tutuma açıkça engel olan devlet politikası arasında oldukça derin bir uçurum vardır. Bu uçurum nüfusun siyasi yönden aktif unsurları tarafından belli bir disiplini devam ettirdiği sürece önemli değildir. İşte bu amacı gerçekleştirebilmek için, I. Dünya Savaşında "**konsensüs sağlanması**" işindeki ilk tecrübelerini edindikleri ve Amerikalı tarihçilerin yeteneklerini Wilson İdaresi emrine verdikleri dönemdeki gibi "**tarih yapımı**" olarak adlandırdıkları işlemin yapılması gerekir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesinin çeşitli yolları vardır.

²⁰ Richard Fox, *Reinhold Niebuhr* (1984) s. 138'de bahsediyor.

²¹ John Dillin, *The Christian Science Monitor*, 22 Nisan 1986.

Bu yollardan biri, önemli terimlerin bilinen anlamlarından farklı, teknik bir anlama sahip olduğu Yenidil icad etmektir. Mesela, "**barış süreci**" terimini ele alalım. Bu terim teknik anlamıyla ABD'de, genellikle kitle iletişim ve bilimsel literatürde ABD Hükümeti tarafından sürdürülen barış tekliflerine delalet eder. Bu tarife göre ABD'nin barışı gerçekleştirdiği doğrudur. Ürdün'ün barış sürecine katılacağını uman sağ görüşlü kişilerin bu düşünceleri ABD'nin dikte ettirdiği bir görüştür. Bu kişiye göre bütün problem, FKÖ'nün bu sürece katılmayı kabul edip etmeyeceği veya bu yüce merasime katılmasının garanti altına alınmasıdır.

"**Barış süreci**" teriminin özeti Bernard Gwertzman'ın The New York Times'daki başyazısında çok açık biçimde görülüyor: "**Filistinliler Barış istemeye hazır mı?**".²² "**Barış**" teriminin alelade anlamıyla cevabı kuşkusuz "**evet**"dir. Herkes barış kelimesine verdikleri kendi anlamlarıyla barışı ister; mesela Hitler 1939'da barış istiyordu fakat kendisinin verdiği anlamıyla barış. Fakat düşüncenin denetime uğradığı bir sistemde "**Filistinliler Barışa Hazır mı?**" sorusu çok farklı bir anlama; "**Filistinliler barış için ABD'nin şartlarını kabul etmeye hazırlar mı?**" anlamına gelmektedir. ABD'nin öne sürdüğü bu şartlar milletin kendi kaderini belirleme hakkını inkâr etmektedir ama bu şartları kabul etmede gösterilecek Yenidil'de belirlendiği gibi Filistinlilerin barışı istememeleri olarak gösterilecektir.

Dikkat edilmesi gereken bir nokta da Gwertzman için ABD'nin veya İsrail'in "**Barışa Hazır**" olup olmadıklarını sormanın icab etmemesidir. ABD tarif gereği ve "**sorumlu gazetecilik**" (diğer bir Orwelizm) olarak adlandırılan sınırlar dâhilinde uslu taraftarları da barışa hazır olmak zorundadır. Gwertzman FKÖ'nün "**İsraille herhangi bir barış anlaşması görüşmelerine**" çağrıları daima reddettiğini ileri sürer. Bu iddia yanlıştır fakat ya bu olayları gizleyen ya da Orwel'in yararlı "**hafıza deliği**"ne atan diğer sorumlu gazetecilerle "**Newspaper of Record**"un yarattığı "**elzem illüzyon**" dünyasında bu doğrudur.

Şüphesiz ki, FKÖ teklifleri de dâhil Arap barış teklifleri vardır fakat bunlar "**barış süreci**"nin bir parçası değildir. Bu yüzden, Times'ın Kudüs muhabiri Thomas Friedman, "**Orta Doğu'da 20 yıllık Barış Arayışı**" başlıklı yazısında başlıca Arap tekliflerinden hiç bahsetmemiş (FKÖ dahil); İsrail tarafından ciddi hiçbir barış teklifi getirilmemiş olduğu için mesele tartışılmamıştır.²³

Resmi "**barış süreci**" terimi hangi anlamı içermektedir ki Arap teklifleri onun içine girmemektedir? Bu soruyu cevaplamadan önce bir başka Yenidil terimi olan "**reddedicilik**" terimini aydınlatmalıyız. Orwelyen kullanımında bu terim İsrail Yahudilerinin kendi kaderlerini tayin etme hakkını reddeden ve İsrail'in "**yaşama hakkı**"nı kabul etmeyen Araplara delalet eder. Bu yeni ve akıllıca bulunmuş olan kavram, yurtlarındaki hırsız gibi gördükleri gücü tanımayı reddeden grupların "**aşırılığı**"nı göstererek Filistinlileri "**barış süreci**"nden engellemek için konmuştur.

²² *The New York Times*, 1 Haziran 1985.

²³ *Ibid.*, 17 Mart 1985.

Arap âleminde "**reddedici**" isminin verildiği gruplar vardır: Libya, FKÖ'nün azınlıktaki Red Cephesi ve diğerleri. Fakat dikkatten kaçmaması gereken nokta; resmi Yenidil'de terimin ırkla sınırlı olarak kullanılmasıdır.

İrkçi peşin hükümlerden kendimizi sıyrarak olayları değerlendirdiğimizde, eski Filistin'de kendi kaderini belirleme hakkı olduğunu iddia eden iki grubun; İsrail devletinin kurulmasından önce çoğunlukta olan yerli halkla, zaman zaman onları zora başvurarak yerlerinden eden yeni Yahudi göçmenlerinin olduğu görülür. Elbette Yahudi göçmenlerine nazaran yerli halkın bu hakka sahip olacağını görürüz. Öyleyse "**reddedicilik**" terimin rakip milletlerin yekdiğerinin kendi kaderini belirleme hakkının reddedilmesi ile ilgili olarak kullanılması gerekir. Fakat terim ABD'nin doktrinel sisteminde olmayan bir anlamda kullanılamaz. Aksi takdirde ABD'nin ve İsrail'in "**reddediciler**" grubunun öncüsü olduğu derhal görülecektir. Bu açıklamalardan sonra "**barış süreci**" teriminin ne olduğu sorusuna geçebiliriz. Resmi "**barış süreci**" (ABD ve İsrail'deki başlıca politik gruplar dâhil) açıkça reddedicidir. Onların reddediciliği öylesine aşırıdır ki tıpkı İsrail işgali altındaki yerlerde mahallî seçimler ve diğer demokratik hakların ihlal edildiği gibi Filistinlilerin kendi kaderlerini tayin etmeleriyle ilgili nihaî anlaşmalarda bulunmak için kendi temsilcilerini seçmesine bile izin verilmiyordu.

Gündemde "**reddedici**" olmayan bir barış teklifi (terimin ırkçı olmayan anlamıyla) var mıdır? ABD'nin doktrinel sisteminde cevap tarif gereği "**hayır**"dır. Fakat gerçekte durum farklıdır. Bu teklifin genel bir uluslararası konsensüsü yansıtan temel şartları bilinmektedir; bu şartlar Batı Yakası ve Gazze şeridinden oluşan bir Filistin Devletini ve "**bölgenin İsrail de dâhil tüm devletlerinin egemenlik ve güvenlik haklarını sürdürme**" prensibini içermektedir.

Yukarıdaki paragrafta tırnak içine alınan ifadeler Leonid Brejnev'in 1981 Şubat'ında Sovyet Komünist Parti Kongresine yaptığı konuşmada Sovyetler'in standart tavrını ifade etmektedir. Brejnev'in konuşması bazı önemli bölümleri çıkartılarak **The New York Times**'da yer aldı; aynı şekilde **Pravda**'da Reagan'ın açıklamalarından kısıtlama yapıldığında haklı bir infial uyanmıştı. 1981 Nisan'ında Brejnev'in bu sözleri FKÖ tarafından tamamen kabul edildi, fakat bu konuda **The Times**'da hiçbir haber yer almadı ve resmi doktrin Sovyetler Birliği'nin sadece dert yaratma ve barışı engellemekle ilgili olduğunu ve böylece Arap reddediciliği ve aşırılığını desteklediğini ifade etti. Basın da bu konuda kendine düşen görevi hakkıyla yerine getirmiştir.

Bu konuyla ilgili olarak başka örnekler de verilebilir. 1977 Ekim'inde Carter ve Brejnev ortak bildirilerinde İsrail ve komşuları arasında "**savaşın bitmesi ve normal düzenin sağlanması**"nı istiyorlardı. Bu bildiriye FKÖ kabul ettiğini bildirdi; fakat İsrail ve onun Amerikan lobi'sinin şiddetli tepkisi yüzünden Carter tarafından bu bildiri geri alındı. 1976 Ocağında, Ürdün, Suriye ve Mısır uluslararası konsensüye uygun olan bir teklifi, iki devletli bir düzen teklifini Birleşmiş Milletler Güvenlik Konsey'ine sundular. Bu düzeni de FKÖ kabul etti ama İsrail Devlet Başkanı Hayim Herzog'a (o zaman İsrail'in Birleşmiş Milletler elçisiydi) göre bu plan da FKÖ tarafından hazırlanmıştı ve böylece Birleşmiş Milletlerce plan reddedildi.²⁴

²⁴ Bakınız benim *Toward a New Cold War-Yeni Bir Soğuk Savaşa Doğru*, s. 267, 300, 461; Noam Chomsky *The Fateful Triangle: Israel, the United States and the Palestinians - Hayati Üçgende İsrail, ABD ve Filistin-*

Buna benzer birçok teklif '**bilimsellik ve gazetecilik**' yüzünden tarihe kaydedilememiştir. 1976'daki Arap'ların teklifinden, Seth Tillman gibi ender rastlanan titizlikte bir yazarın **The United States and The Middle East -ABD ve Ortadoğu-** (1982) kitabında bile bahsedilmez. Bu tekliften Steven Spiegel'in değerli yorumlarıyla övgüye layık bir çalışma olan **The Other Arab Israeli Conflict- Diğer Arap-İsrail Çatışması** (Chicago, 1985, s. 306.)'da bahsedilir. Spiegel ABD'nin "**Filistin lehine olacak bu anlaşmayı veto etmekle**", "**Filistin isteklerini duymak istediğini fakat İsrail'i tehdit edecek istekleri kabul edemeyeceğini**" gösterdiğini söyler.

"**Barış süreci**" teriminde olduğu gibi Filistinliler'i tehdit eden isteklerin tamamen meşru hatta övgüye layık olarak kabul edilmesi prensibinin ABD'de oldukça haklı bulunmasından başka hiçbir şey ABD-İsrail reddediciliğini daha açık gösteremezdi. Halkın gözünde, Sedat'ın 1977'de Kudüs'te ziyareti hariç, Arap devletleri ve FKÖ'nün İsrail'le barış şartlarını görüşmek için biraraya gelmeleri kesinlikle reddeden tavrından asla dönmediği görüşü hâkimdir. İyi işleyen bir "tarih mi-marlığı" sisteminde hiçbir şaşkınlık veya kızgınlık verici olaya bile gerek yoktur.

İsrail'in, FKÖ'nün 1976 tarihli barış ve "**müzakere karşılaşması**" teklifine verdiği cevap Lübnan'ı bombalamak (B.M. Güvenlik Konseyinin bu teklife olumlu bakmasından başka mazere-reti olmadan) elliden fazla kişiyi öldürmek ve İsrail'in hiçbir zaman siyasi meseleleri müzakere için Filistinliler'le görüşmeyeceğini bildirmek olmuştur. Bu tepki, barışçı bilinen, anılarında, birisinin Begin hükümeti diğerinin de "**Batı yakası ve Gazze Şeridi'nde bağımsız bir devlet kurmayı**" teklif eden Filistinli (özellikle FKÖ) aşırı olmak üzere "**aşırılığın**" iki türünden söz eden İzak Rabin'in başkanlığındaki İşçi hükümetinin tepkisidir. Amerikalı yorumcular tarafından da kabul edildiği gibi sadece İşçi partisinin reddedici tavrı "**aşırılık**" sayılmaz.²⁵

Başka bir Yenidil kavram çiftine, biri ABD'nin tavrını tasvip edenler, diğerinin ise bunu tasvip etmeyenler olarak tanımlandığı "**aşırı**" ve "**ılımlı**" kavramlarına dikkat edelim. Amerikan tavrı ve söylemi ABD'ye oldukça yakın olan İşçi Partisi koalisyonu tarif gereği ılımlıdır. Rabin kitabındaki bu ayırımıyla kabul edilen "**ılımlı**" ve "aşırı" anlamlarını teyit etmiş oluyor.

Thomas Friedman uluslararası konsensüse uygun olarak, ırkçı olmayan bir düzeni savunan kişileri "**aşırı**", terörist operasyonların liderliğinde yer alan reddedici kampın Batılı liderlerini de "**ılımlı**" gruba koyar. Friedman "**aşırıları medyayı daima daha iyi kullanmışlardır**" der. Bu tespitinde oldukça haklıdır: Kendi makaleleri ve incelemelerinden -ki bu makaleleri onu "**İsrail'in Times muhabiri**" olarak anılıp anılmamasını gerektirecek niteliktedir- görebildiğimiz kadarıyla İsrail ve ABD bu konuda eşsiz bir maharet göstermişlerdir.²⁶ İncele-

liler (1984) s. 67,189.

²⁵ İzak Rabin, *The Rabin Memoirs* (1979) s.332. Rabin ılımlılığını muhafaza ederek "Batı yakası ve Gazze Şeridi'ndeki mültecilerin" Doğu Ürdün'e nakledilmeleri gerektiğine inanır; örnek için benim *Toward a New Cold War*, s. 234'deki alıntıya bakınız. Probleme çözüm olarak yerli halkın "transfer" edilmesiyle ilgili olarak eski Siyonist düşüncesi ve onun yeni varyasyonları (mesela, ırkçı Rabbi Kahane veya onları- İsrail'in Arap vatandaşlarını buraları terketmelerine yardımcı olunacak milletin marjinal grupları olarak gören Amerikan demokratik sosyalist Michael Walzer) hakkında benim *Fateful Triangle'e* bakınız. "Milletin marjinalleri" terimi standart demokratik prensiple Siyonizm ve onun İsrail'deki tahakkuku arasındaki ayırımı kaldırmaktadır. ABD'de neredeyse hiç bahsedilemeyen konuyla ilgili değerlendirmeler ve için *Towards a New Cold War* ve *Fateful Triangle'e* bakınız.

²⁶ Friedman 1982 savaşı süresince İsrail ve Lübnan'dan çok ciddi yazılar göndermiştir; mesela, 5 Nisan 1986

mesinin kavramsal çerçevesi ve tarih, aşırıların "**basını kullanmadaki**" -terimi şimdi Orwelen olmayan manada kullanıyoruz- başarılarıyla ilgili pek çok misal sunmaktadır. Meseleleri ve olayları anlaşılmasız kılmak için çizilen bir kavramsal çerçeveyi kabul ederek **The Times** ABD hükümetinin istekleriyle uyum içinde olarak "**İlmüller**" grubuna girmeyi başaran Rabin tipi İsrail modellerini tasdik etmektedir. Aynı şekilde, Friedman'ın "**Two Decades of Seeking Peace in the Mideast- Orta Doğu'da Yirmi Yıllık Barış Arayışı**"nı incelerken tarihi kayıtlarda bulunmayan, İsrail ve ABD tarafından reddedilen teklifleri gözardı etmesi son derece normaldir. Aynı şekilde **The Times** editörleri İsrail liderlerini "**başarılı pragmatik politikaları**" nedeniyle överken barışın gerçekleşmesini engellediği için FKÖ'yü suçuyorlardı.²⁷

'İdeolojik sistemin, basının, İsrail ve ABD'yi eleştirmesi ve Arap aşırılara karşı toleranslı davranmasına yardımcı olduğu' ifadesinin kişileri gülümsetmeden söylenebilmesi bile ideoloji aşılama sisteminin başarısının bir işaretidir.

"**Aşırı**" kavramına dönelim. 1984 Nisan-Mayıs'ında Yaser Arafat karşılıklı tanımayı öngören bir anlaşmayı istediğini belirtti. ABD'deki millî basın Arafat'ın bu sözlerini yayınlamayı reddetti. Hatta **The Times** bir taraftan "**aşırı**" Arafat'ı barışçı düzeni bloke etmekle suçlarken Arafat'ın bu teklifini yayınlamayı reddetti.²⁸

Bu ve diğer birçok örnekler "**reddedici**" olmayan ve birçokları tarafından desteklenen tekliflerin bulunduğunu göstermektedir. Gerçekten de bu teklifler bazı değişikliklerle Doğu Avrupa, Sovyetler Birliği, bağlantısızlar, birçok Arap devleti, FKÖ'nün hâkim kanadı, Amerikan kamuoyu tarafından destekleniyordu. Fakat bu teklifler, ABD bunlara karşı olduğu için barış sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmiyordu. Bu yüzden bahsedilen bu barış teklifleri **Times**'in "**Two Decades of Seeking Peace - Yirmi Yıllık Barış Arayışı**" isimli yazısından, gazete hatta bilimsel metinlerden çıkartılmıştır. Bunlardan başka barış süreci olarak değerlendirilmeyen başka olaylar da yer almıştır. **Times**'in bu incelemesi Enver Sedat'ın Şubat 1971'de uluslararası tanınan sınırlar çerçevesinde tam bir barış anlaşması teklifini ve İsrail'in bu teklifi ABD'nin desteğiyle reddetmesinden hiç bahsetmez.

Sedat'ın bu teklifinin Filistinliler'e hiçbir hak vermemesi açısından reddedici olduğuna dikkat edelim. Henry Kissinger, hatıralarında bu politikayı şöyle açıklar: "**Bazı Arap devletlerinin Sovyetler'den ayrılmak istemelerine ya da Sovyetler'in Arap politikasından desteğini çekmeye hazır olana kadar 'çıkmaza sokma' politikamızı değiştirmek için hiçbir sebebimiz yoktur**". Sovyetler Birliği de resmi ABD politikasını desteklemede aşırıydı-tekniğin anlamda. Kissinger Suudi Arabistan gibi Arap devletlerinin "**Sovyetler'den ayrılmayı**" reddetmelerine dikkat çekmekte şüphesiz haklıdır. Fakat bunun Suudi Arabistan'ın Sovyetler Birliği'yle hiçbir diplomatik ilişkisinin olmadığı için mantıken mümkün olamayacağını göre-

tarihli Gazze Şeridi yazısına bakınız.

²⁷ Friedman, *The New York Times Magazine*, 7 Ekim 1984; *The New York Times*, 17 Mart 1985; *The New York Times* 21 Mart 1985'deki başmakale; ve diğer yorumlar ve yazıları.

²⁸ Detaylar için 2. Bölüme, 58. nota ve metne bakınız. "Barış süreci" ve "reddedici"nin Orwelyen olmayan anlamları ve aşılama sisteminin olayları tarihten silme başarılarıyla ilgili daha geniş değerlendirme için *Fateful Triangle* ve yakın zamana ait olaylar için 58. nottaki referansa bakınız.

miyordu, bu durumdan habersiz olduğu için. 1973 savaşının temel sebebinin Kissenger'in mutlak cahilliği ve askeri çarpışma konusundaki inatçı olduğu gerçeğini açıklamaması ve Kissinger'in bahsettiğimiz şaşkıncı beyanlarının gözden kaçırılması basın ve bilimdeki sert disiplini göstermektedir.²⁹

Sedat'ın teklifi tarihi kayıtlardan çıkartılmıştır. Resmi görüşe göre Sedat Yahudileri öldürme amacıyla olan tipik bir Arap canisiydi, fakat 1973'de İsrail'i yıkma planlarının başarısızlığa mahkûm olduğunu görmüş ve Kissinger ve Carter'm şefkatli vasiliği altında barış isteyen bir adam olmuştu. Aynı cümleden olarak **The Times** Sedat'ın öldürülmesinden sonra yayınladığı iki sayfalık yazıda, Sedat'ın 1977'de Kudüs'ü ziyaret edene kadar "**İsrail'i bağımsız bir devlet olarak tanımak**" istemediğini söyleyerek gerçekleri açıkça inkâr etmiştir.³⁰ Yine Next Week, yazarı George Will'in konu hakkındaki yanlışları düzelten, doğruları ortaya koyan yazısını yayınlamayı reddetmiştir.

"**Terörizm**" ve "**misilleme**" terimleri de ABD Yenidil'inde özel bir anlama sahiptir. "**Terörizm**" özellikle Araplarla ilgili olarak çeşitli korsanların eylemlerine delalet ediyor. İmparator ve onun taraftarları tarafından yapılan terörist eylemlerse "**misilleme**" veya "terörizmi ortadan kaldırmaya yönelik meşru, koruyucu, hareketler" olarak adlandırılmaktadır.

"**Rehin**" terimi de -"**terörizm**", "**ılımlı**", "**demokratik**" gibi politik söylemin diğer terimleri yanında- hâkim doktrinel sistemde teknik ve Orwelyen bir anlama sahiptir. Kelimenin lügat anlamıyla Washington ve Miami gibi uluslararası terörizm merkezlerinden gelen terörist saldırılar nedeniyle Nikaragua halkı rehindir. Uluslararası terörizmin bu kampanyayla güttüğü amaç, Nikaragua hükümetinin politikasında değişiklik yaratmak yani memleketin kaynaklarını çoğunluk olan yoksul halkın yararına olarak kullanan programa son verme ve ABD ve onun mahallî yandaşlarının çıkarına olacak şekilde "**demokratik**" ve "**ılımlı**" yönetimlere dönmesini sağlamaktır.

Nikaraguaya karşı yapıldığı reddedilmeyen ama ABD'deki düşünce kontrolü sisteminde pek de tartışılmayan bu terörist savaşın nedeni buydu.³¹ Bu savaşın terörist bir savaş olması sadece niyetleri ve yaygınlığı nedeniyle değil, bu savaşta kullanılan araçların uygar çevrelerce korku yaratacak şekilde kullanımı nedeniyle de: Leon Klinghoffer ve Natasha Simpson teröristler tarafından öldürülmüşlerdi; fakat bunlar belgelere göre ABD'de eğitilen ve onun tarafından desteklenen -ABD'de görmezden gelinen- teröristlerin zalim işkencelerine, tecavüzlerine ve diğer alışılmış uygulamalarına uğrayan ilk kişiler değillerdi.

²⁹ Daha geniş bilgi için *Towards a New Cold War*"de yer alan Kissenger'in hatıralarının ele alınışına bakınız.

³⁰ Eric Pace, *The New York Times*, 7 Ekim 1981.

³¹ Daha geniş bilgi için benim *Turning the Tide: The USA and Latin America-Akıntının Değişmesi: ABD ve Latin Amerika* (gözden geçirilmiş baskı 1987) isimli kitabıma ve *Psychohistory Review* (Lawrence Friedman editörlüğünde, yakında çıkacak)'m "New Right in America" baskısında çıkan makaleme; Thomas W. Valker'in editörlüğünü yaptığı *Reagan vs. the Sandinistas*; ve Morris Morley ve James Petras'm, *The Reagan Administration and Nicaragua-Reagan Yönetimi ve Nikaragua* (Pamphlet Series, Institute for Medya Analysis, New York, yakında çıkacak) isimli kitabına yazdığım girişe bakınız. Belirgin olayları örtme ihtiyacı nedeniyle gerçek dışı kayıtların düzenlenmesi zorba devletlerin standartları için bile etkileyicidir.

ABD politikası, bir taraftan imparatorun taraftarlarını rahatlatıcı "**demokrasi**" ve "**insan hakları**" sözlerini va'z ederken diğer taraftan hükümetin teslim olması veya alaşağı edilmesine kadar terörist eylemlere devam edilmesini sağlamaktı. Fakat Orwelyen kullanımda "**terörizm**" ve "**rehin**" kelimeleri belli bir terörist eyleme münhasır kılınmıştır. İmparatorların geniş kapsamlı terörizmi hariçte tutularak korsanların kısmi terörizmleriyle sınırlandırılmıştı. Böylelikle İsrail korsanlığı, savunmasız köylere yönelttiği terörist saldırılar ve aldığı rehineler bu doktrinel sistem içinde terörizm kavramı içine girmiyordu.

Terörizmle ilgili yalanlar o kadar fazladır ki burada hepsini sayamayız; ancak örnekler verebiliriz. Bu örnekler Batılı propaganda ve Batılı kültürün etkisi konusunda oldukça aydınlatıcı olacaktır. İsraililerin Filistin'de yaptıkları terörizmin "**misilleme**" 'bazen "**önleyici taarruz**" çok nadiren de olsa herhangi bir ülkenin bu tür sıkıntılı şartlarda düşebileceği nadir zorbalıklarda bulunması olarak değerlendirilebilmesi için bir Yenidil ve tarih uydurulmuştur. Bu gerçekler ya hiç nakledilememekte ya da doktrinel gereklere uygun olarak nakledilememekte ya da - çok nadir olarak- dürüstçe belirtilmekte fakat hafızalardan silinmek üzere!..

İsrail, oldukça sadık ve ABD'nin Kongre tarafından engellenen Guatemala'ya soykırımına benzer saldırısını destekleyen ve Orta-Doğu'da "**stratejik öneme sahip**" oldukça faydalı bir devlettir. Bu yüzden gerçeklerin aksine İsrail'in en yüksek ahlakî değerlere kendini adanmış ve Filistinlilerin aşırı terör ve zalimliğine karşı İsrail'in "**silahtan arınmış**" olduğu kabul edilecektir. Haklarda ve terörist eylemlerde iki toplum arasında bir paralellik olabileceği düşüncesi hemen basitçe Yahudi Düşmanlığı ile damgalanıyor ve hâkim düşüncede yer etmiyordu. Olayların doğru tasviri ve korsan ve imparatorların terörizmlerinin hedefleri ve yaygınlığı konusunda rasyonel bir değerlendirme ön kabul olarak oldukça geniş ve kabul edilmiş doğrulardan oldukça uzak olacaktır. 1970'lerde, Kissinger'in Orta-Doğu politikasını üzerine almasını takiben, askerî karşılaşmaları ve köşeye sıkıştırma çabalarını yerine getirmesi dolayısıyla İsrail'in, ABD'nin Orta-Doğu'daki "**stratejik aleti**" olarak yaptığı hizmetler ABD'nin İsrail'i kutsamasını açıklamaya yardım eder.³² Şayet ABD uluslararası konsensüse uygun olarak barışçı bir düzene izin verseydi, İsrail bölgeyle tedricen bütünleşecek ve ABD ileri teknoloji sahibi, askeri açıdan kabiliyetli bir devletin -aslında İktisadî ve askerî açıdan son derece ABD'ye bağımlı ve bu yüzden ihtiyaç duyulan hizmetleri yapmaya elverişli bir parya devleti-hizmetinden mahrum kalacaktı.

İşçi Partisi yayını **Davar**'ın yazarlarından Danny Rubinsteinn'in 1983'de ABD'ye yaptığı bir ziyarette keşfettiği gibi, "**İsrail Lobi**"sinin bazı unsurları da askeri karşılaşmalara destek olmaktadır.³³ Belli başlı Yahudi organizasyonlarının (B'nai Birth, The anti-Defamation League (İftira karşıtı Birlik) The World Jewish Congress- Dünya Yahudi Kongresi, Hadassah,

³² 1973 sonrası barış görüşmelerini Camp David'e götüren ve 1982 Eylül'ündeki "Reagan Planı" ve birkaç ay sonraki Lübnan için düzenlenen "Shultz Planı"nın baltalayan ani ABD eylemleri ve "stratejik alet" kavramının çıkışı gibi meşeler için bakınız *Fateful Triangle*. Çok açık olan bazı gerçekler basın ve bilimsel kurumlarca ifade edilen resmi versiyondan çok farklı olmakta ve bazen yıllar sonra bu gerçeklerin bir kısmı itiraf edilmektedir, örnek olarak 2. Bölüm, 67. not ve metne bakınız.

³³ Rubinstein, *Davar*, 5 Ağustos, 1985.

her derecedeki haham, vs.) temsilcilerinin toplantısında Rubinstein, İsrail'in yakın dönemde içinde bulunduğu şartlarla ilgi konuşmasında İsrail'in işgal edilmiş toprakları elinde bulundurması sebebiyle "**siyasî, sosyal ve manevî çöküntü**"ye sebep olduğu için bir askeri tehlikeyle yüzyüze olmadığını söylediğinde hissedilir bir düşmanlık duygusu uyandırmıştı. Görevlilerden biri "**Bunlar beni ilgilendirmiyor**", "**Bu tür düşüncelerle hiçbir şey yapamam**" demiştir. Serdedilen görüşlerden Rubinstein şu sonuçları çıkarmıştır: **Yahudi kuruluşlarındaki kişilerin çoğuna göre en önemli şey İsrail'in karşı karşıya kaldığı tehlikelerin üzerinde defalarca durulmasıdır. Amerika'daki Yahudi kuruluşları İsrail'e yalnızca zalim Arap saldırılarının bir kurbanı olarak ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak böyle bir İsrail için destek, para, bağış toplanabilir. Demografik tehlikeyle mücadele etmek için nasıl para toplanabilir? "Baskı tehlikesi" diye adlandırılacak şeyle mücadele etmek için kim bir dolar bile verir? İsrail adına Amerika'daki Birleşik Yahudi Cemaati'nin topladığı meblağın yarısının İsrail'e gitmeyip Amerika'daki çeşitli Yahudi teşkilatlarında kaldığını herkes biliyor. Bundan daha büyük bir snizm olabilir mi?**

Rubinstein bu kurumlar hakkındaki gözlemlerine şöyle devam eder: **İsrail'deki düşmanca pozisyonla ilgili olarak ortak bir dile sahip olmakla meselelerin üstesinden gelir. Diğer taraftan Araplar'la iletişim kurmak, Filistinliler'le birbirlerini karşılıklı olarak tanımak, yardım toplama açısından olumsuz bir etken olacaktır. Barışçı şartları gerçekleştirme çabaları sadece İsrail'e transfer edilen paraları azaltmakla kalmayacak, Yahudi toplumunun faaliyetlerini desteklemek için elde edilmesi gereken paranın da azalmasına sebep olacaktır.**

İsrail lobisinin düşünce denetleyicilerinin düzenli faaliyetlerini, en küçük barışçı çözümleri ve makul politik düzen fikirlerini açığa çıkarmaya ve sapma olarak nitelenen bu fikirleri kızgın yazılarla ve uydurma delillerle yok etmeye çabalamalarını gözlemleyenler Rubinstein'in karşılaştığı durumu anlayacaklardır. Rubinstein'in bu yorumu başka bir Orvvelyen terime "**İsrail'in destekçileri**" terimine dikkatimizi çekmektedir. "**İsrail'in destekçileri**" terimi geleneksel olarak İsrail'in "**siyasî, İctimaî ve ahlakî**" yıkımıyla (uzun vadede fiziki yıkımıyla birlikte) kendisini üzmeyen kişilere karşılık gelmektedir. Böylece bunlar İsraili barışçıların sık sık uyardıkları gibi bağınaz ve kör edici bir şövenizmle İsrail'in "**sarsılmaz kemikleşmiş yapısı**"nı desteklemektedirler.³⁴

Bu bağlamda, "**Siyonizm**" teriminin, bu terimin doktrinel saflığını koruma rolünü üstlenenler tarafından -şüphesiz zımmi olarak- tarif şekli de kayda değerdir. Mesela benim görüşlerim bu görüşlerden haberdar olanlarca çok açık biçimde ve defalarca "**militan anti-**

³⁴ Emekli General Mattityahu Peled, "American Jewry: More Israeli Than Israelis'-Amerikan Yahudiliği: İsrail'den Fazla İsrailci", *New Outlook*, Mayıs-Haziran 1975. Ayrıca Amerikan Yahudi toplumundaki "şatovari Yahudi devletinin puta tapıcı mezhep ibadetlerini" kınayan ve onların reddediciliklerinin "İsrail devletini Mars'a benzeyen bir savaş tanrısına çevirdikleri" hususunda uyarı albay (Em.) Meir Pail İsrail devletinin "İrkçı Güney Afrika devletiyle zorba, terörist Kuzey İrlanda karışımı" bir devlet olduğunu "21. asrın siyasi tarihe orijinal katkısının nerede olursa olsun şimdi ve gelecekte her Yahudi vatandaşının utanç duyacağı bir Yahudi devleti" olacağını söyler. ("Zionism in Danger of Cancer", *New Outlook*, Ekim-Kasım 1983, Ocak 1984).

Siyonizm" olmakla suçlanmıştır. Bu şekilde suçlanan görüşüm, milletlerarası tanınan, sınırlar içinde İsrail'in milletlerarası sistemde herhangi bir devletin sahip olduğu hakların ne daha azma ne de daha çoğuna sahip olmasını ve gerek hukuken gerek pratik olarak belli bir vatandaş kategorisine (Yahudi, Beyaz, Hıristiyan, vs.) diğerlerine verilmeyen hakları veren ayrımcı kurumsal yapıların sökülmesi gerektiğini ifade eder. Burada neyin "**Siyonizm**" kapsamı içine girmesi gerektiği tartışmasına girmeyeceğim; ama bu görüşlerin "**militan anti-Siyonizm**" olarak belirlenmesinden sonra Siyonizmin neyi gerektirdiğine bir bakalım: Siyonizm İsrail'in diğer devletlerin sahip olmadığı haklara sahip olması gerektiğini, işgal edilmiş topraklarda Filistinlilerin kendi kaderlerini tayin etmelerini engelleyen İsrail'in kontrolünün devam etmesi gerektiğini, Yahudi olmayan vatandaşlara karşı ayrımcı politikaya dayanan devletin devam etmesi gerektiğini öngören bir doktrindir. "**İsrail'in destekçileri**"nin Birleşmiş Milletler'in Siyonizm ve ırkçılık konusundaki meşhur kararlarının geçerliliği konusundaki ısrarlı eleştirilerini gözlemek ilginç olacaktır.

Bu meselelerin soyut ve teorik olmadığını da belirtmek gerekir. Ayrımcılık politikası İsrail'de çok şiddetle uygulanır. Mesela, toprakların yüzde doksandan fazlası kanunla "**Yahudi dinine, ırkına veya kökenine mensup kişilerin**" çıkarlarına hizmet eden organizasyonların kontrolüne terkedilmekte, böylelikle Yahudi olmayan vatandaşlar bunlardan faydalanmaktan tamamen menedilmektedir. Ayrımcılık politikası öylesine derindir ki bu mesele, İsrail devletinin "**İsrail vatandaşlarının**" değil; "**Yahudi milletinin devleti**" olduğunu reddeden kanun tekliflerinin görüşülmesini yasaklayan Meclis'e getirilememektedir bile. Böylece bu yasama düzeni devletin ayrımcı karakterine meydan okuyan her parlamenter karşı koymayı gayrimeşru yapmakta ve devletin vatandaşların devleti olduğu demokratik prensibini kabul eden siyasi partileri yasaklamaktadır.³⁵

Asıl ilginç olan şey, İsrail basınının ve eğitilmiş kişilerin bu yasama düzeninin anti-ırkçı olarak değerlendirilmesinde hiçbir gariplik görmemeleridir (bu projeye sadece dört hayır oyu verilmiştir). **The Jerusalem Post**'un başlığı şöyledir: "**Knesset (İsrail parlamentosu-çev) ırkçı ve anti-Siyonist kanun tasarılarını yasaklar**"- hiçbir ironi olmaksızın "**Siyonist**" terimi yeni yasama düzeninde yorumlanmıştır. **The Jerusalem Post**'un ABD'li okuyucuları da tıpkı Siyonizmin anti-demokratik versiyonuyla devletin demokratik karakterini uzlaştırdıkları gibi bu bağlantıda dikkat çekecek bir şey bulamamışlardır.

Daha az dikkat çekici olmayan noktalardan birisi de "**anti-Semitizm**" kavramının ustalıkla kullanılmasıdır. Kavramın bu şekilde kullanımı, mesela İsrail'in üçüncü dünyada -mesela Guatemala'da- ABD'nin hizmetinde bulunmasına muhalefet edenler hakkında "**aptalların**

³⁵ Ayrıntılı bilgi için *Toward a New Cold War* isimli kitabımın 247. sayfasına bakınız. Yeni yasama için bakınız Aryeh Rubinstein, *The Jerusalem Post*, 14 Aralık, 1985. Bazı yakın tarihli İsraili yorumcuların İsrail yasalarının Güney Afrika ayrımcılığıyla karşılaştırmaları için bakınız Ori Shonet'in "No One Shall Grow Tomatoes-Kimse Domates Yetiştirmemeli", *Ha'aretz Supplement*, 27 Eylül 1985 (*News From Within*) Kudüs'de tercüme edildi, 23 Haziran 1986). Bu yazıda İsrail'in Arap vatandaşlarıyla, işgal edilmiş topraklardaki Araplara uygulanan arazi ve diğer haklar konusunda ayırım yaratan tedbirleri tartışılıyor. Yazının başlığı Batı Yakasındaki Arapların taze meyve ve sebze yetiştirebilmeleri için yetki almalarını gerektiren, İsrail'in hakkı olmadığı toprakları ellerine geçirmelerini sağlayan düzenlemeye atıf yapmaktadır.

anti-emperyalizmi" (bir çeşit anti-semitizmi)ni ifade ederken, diğer yandan problemlerinin ancak **"yeni düzen"** ile üstesinden gelinebileceğini anlamak istemeyen Filistinlilere işaret etmektedir. Yüzlerce kişinin İsrail ordusu tarafından 1948'deki temizlik harekâtında öldürüldüğü Doumeh köyünün geri kalan halkı veya Soveto sakinleri, Gazze şeridindekiler gibi muhalefet ettiklerinde bu, onların **"anti-Semitizm"** tarafından desteklendiğini gösterir.³⁶

"Özgür ortamda beyin yıkama" sisteminin ABD'de oldukça etkili biçimde gelişmiş temel aleti, siyasî meselelerin tartışılmasını desteklemek ama bu tartışmaların parti çizgisinin temel prensiplerine iştirak edecek bir kabuller çerçevesinde yapılmasını desteklemektir. Tartışma güçlendikçe tartışmaya katılanların toplumlarındaki özgürlük ve katılanların cesaretlerinin hayranlığına kapılırlarken ön kabuller daha da sağlam biçimde yerleşir.

Aynı şekilde, Vietnam Savaşı'nda ideolojik kurumlar **"şahinler"**le **"güvercinler"**in tartışmasına izin verdi. Gerçekten de sadece tartışmaya izin verdi değil hatta Amerikan'ın önemli sektörleri savaşın çok pahalıya mal olduğu ve Amerikan çıkarlarının yer aldığı için savaşın karşısında olduğu 1968 yılına kadar bu tartışma desteklendi de. Şahinler ABD'nin **"Güney Vietnam'ı Komünist saldırı karşısında müdafaa"**sında başarılı olabileceğini büyük bir sebatla savunuyorlardı. Güvercinlerse bu asil gayretin başarılı olma ihtimalini sorguluyorlar veya bu amacı gerçekleştirmek için aşırı şiddet kullanımına üzülüyorlardı. Veya bizim **"aşırı doğruluğumuz ve çıkar gütmeyen iyiliğimizi"** icra ederken **"hata"** veya **"yanlış anlaşılmalarmız"**ın bizi yanlış tanıttığına (ABD Asya araştırmalarının başı ve Harvard tarihçisi olan ünlü bir akademik güvercinin sözleriyle) veya **"iyilik yaparken aptalca hatalar yapıldığı"** (Antony Lewis, muhtemelen yönlendirici medya güvercini) için üzülüyorlardı. Veya bazen de doktrinci sistemin en uçta bulunanları Kuzey Vietnam ve Viet Kong'un gerçekten saldırıp saldırmadığını sorarlar ve belki de meselenin büyütülmüş olduğunu ifade ederler.

Bu savaşla ilgili olarak en önemli verinin ABD'nin Güney Vietnam'ı **"savunmadığı"** olduğu açıktır. Özellikle 1962'den sonra Başkan Kennedy, hava kuvvetlerini milyonlarca kişinin temerküz kamplarına sürüklenmesine **"yardım etmek"** (!) için geniş çaplı bombardımana girişmek üzere yollayarak Güney Vietnam'a saldırıyordu, savunmuyordu. Bu ülkenin halkı, ABD herhangi bir siyasi düzen kurulma ihtimalini baltaladıktan ve belki de yüzbin Vietnamlı'yı öldüren cani bir kukla hükümeti kurduktan sonra Vietnam halkının desteklediği (ABD hükümetinin özel görüşmede itiraf ettiği gibi) Güney Vietnamlı gerillalardan **"korumabilirlerdi"**. Savaş süresince ABD'nin saldırıları Güney Vietnam'a karşı olmuş ve 1960'ların sonlarına kadar, savaş Hindicini'nin diğer bölümlerine yayılırken Güney Vietnam direnişini kırmaya yetmiştir.

Sovyetler Birliği Afganistan'a saldırdığında bunu tecavüz olarak değerlendirdik; fakat ABD Güney Vietnam'a saldırdığında bu **"savunma"** olmaktadır. Adlai Stevensen'in, hükümeti müdahaleyi yüzey ve yoğunluk bakımından genişletmeyi gizlice planlarken bu saldırıyı

³⁶ Paul Bermas'ın "The Anti-Imperialism of Fools-Aptaların Anti-Emperyalizmi", *The Village Voice*, 22 Nisan 1986, isimli makalesi, Bernard Lewis'in *The New York Review'de* yer alan, bu doktrini tefsir ederken "ilham almış bir deneme" yorumundan bahseder. Anti-Semitizm kavramını inceleyen diğer değerlendirmeler için bakınız benim *Fateful Triangle*, 14.

1964'de Birleşmiş Milletler'de bunun bir "**dahili taarruza karşı savunma**" olduğunu iddia ettiği gibi Amerika'nın müdahalesi "**savunma**"dır. ABD'nin Güney Vietnam'a saldırıda bulunduğu propaganda sistemi tarafından inkâr edilmemiştir, bu düşünce ifade edilmediği gibi düşünülmemişti bile. ABD'nin Güney Vietnam'a saldırıda bulunduğu şeklinde bir ima dahi ne genel basında ne de barışçı hareketlerin basınında yer alabilirdi.³⁷

ABD sisteminin düşünce denetimindeki gücünü, Kuzey Vietnam'ın saldırısıyla ilgili olarak ABD'nin uluslararası hukuk gereğince "**silahlı saldırıya karşı kolektif meşru müdafaa**"da bulunup bulunamayacağı tartışmasından daha çarpıcı gösterecek bir örnek daha yoktur. Muhalif konumu savunan kalın kitaplar yazılmış, tartışma barışçı hareketler tarafından kamuoyuna açılmıştır. Vietnamlıların Vietnam'a saldırıda suçlu olup olmamalarıyla ilgili bu şiddetli tartışmaların olması, fakat ABD'nin Güney Vietnam'a yaptığının saldırı olup olmadığı konusunda hiçbir tartışma olmaması sistemin düşünceye müdahalesiyle birlikte kontrolün de bir yansımasıdır.

Neler olup bittiği konusunda tamamen bilinçli olarak bu tartışmaya katılan kişi, devletin şiddet uygulamasına karşı olan kişilerin propaganda sisteminin ürkütücü etkinliği nedeniyle tuzağa düşürüldüğünü görecektir. Vietnam'da ABD'nin savaşa girmesini eleştirmek için Hıncini'nin karmaşık meselelerinde uzman olmak gerekirken Sovyetler'in Afganistan'a saldırmasına muhalefet etmek için bu ülke meselelerinde uzman olmak gerekmiyor. Devlet ve ona sadakatle hizmet eden seçkinlerin öne sürdüğü ifade biçimleriyle tartışmaya girmek zordur ki bu da doktrinel sistemine katkıda bulunmak demektir. Alternatif, gerçeği çoklarının anlamadığı yabancı bir dilde söylemekle eşit anlama gelse bile söylemektir.

Bu söylenenlerin çoğu Orta-Amerika değerlendirmeleri için de geçerlidir. El-Salvador'daki ABD terörist savaşı saygın insanlar arasında bir tartışma konusu olmuyor. ABD'nin Nikaragua'yı "**kontrol**" altında tutma çabaları tartışma konusu içindedir ama bu konu da çok dar sınırlarda tartışılabilir.

"**Kanserli bölgeyi çıkarmak**" ve Sandinistler'in "**sınır tanımayan devrim**"lerini (Hükümetin sadık papağanları olan çeşitli gazeteci ve yorumcunun uydurduğu, hayal mahsulu bir propaganda) ihraç etmelerini önlemek için kuvvet kullanmanın doğru olup olmadığını tartışabiliriz. Fakat kesip alınması gereken, "**iyi örneği tehdit eden**" ve bölgeye "**bulaşacak**" "**kanser**" olgusunu tartışamazsınız. Nitekim 1986 yılının ilk üç ayında Honduras ve Kostarika üslerinden Nikaragua'ya saldıran ABD müttefik güçlerine (onun en coşkun destekçilerinin tanımladığı gibi) yardımın artması tartışmalarında, ABD millî basını (The New York Times, The Washington Post) seksenbeşten fazla yazarın bu meseleyle ilgilenmesini sağladı ve Nikaragua'ya yönelik ABD politikasını yürüten kişileri davet etti. Bunların seksenbeşi de eleştirilerinin şiddeti değişmesine rağmen (keskin şekilde eleştirenler çoğunluğu oluşturuyordu) Sandinistleri eleştiriyorlardı. İşte buna, ABD'de "**halk tartışması**" deniyor. Hiç sorgulanmayan şey Sandinist hükümetin başarılı olduğu, ABD saldırısının bu gayretleri boşa çıkarmasından önce, bu ülkede ilk yıllarda önemli sosyal reformların yapılmış olmasıydı. Seksenbeş sü-

³⁷ Bu konudaki çeşitli tartışmalar için bakınız *Towards a New Cold War a.g.e.*, ve *For Reasons of State-Devlet Olmanın Nedenleri* (1973).

tundan sadece ikisinde bu tür sosyal reformlara değinilmişti. ABD saldırısının kesinlikle düşünülemez, ondan bahsedilemez olmasının temel sebebi budur. Sandinistleri savunmakla suçlanan kişiler şiddetle tahkir edilmekte (cevap verme ihtimali bırakmamak için isim belirtilmeden yapılıyor bu) Fakat bu suçluların hiçbirisine görüşlerini ifade etme izni verilmemektedir.

Amerikan millî basınının hayırsever gelişme kurumu Oxfam'ın sonuçlarını açıklamaya izin vereceğini düşünmek çok güç. Nikaragua'nın, Oxfam'ın üzerinde çalıştığı yetmişaltı gelişmekte olan ülke arasında, siyasi liderlerin **"halkın hayat şartlarını iyileştirmek ve onların gelişme sürecine aktif olarak katılmalarını teşvik etmek"**te tek **"istisna"** olduğu söylenir. Oxfam'ın üzerinde çalıştığı dört Orta-Amerika ülkesinden **"sadece Nikaragua'da, toprak mülkiyetinin eşitsiz dağıldığı ifade edilmiş, fakir çiftçi ailelerine sağlık, eğitim ve zirai hizmetler yaygınlaştırılmış"**. Hem de bütün bu politikaları kesintiye uğratabilecek Kontra savaşma ve yine Oxfam'ın gelişmeye yönelik projelerden savaş projelerine dönmesine sebep olmasına rağmen. **"Kanser"**in kesilip alınması doğrultusundaki ABD politikasının tarihî misyona uygun düşüp düşmediği tartışmasının ABD millî basınında yer alması da inanılmaz bir olaydır. Aynı şekilde saygın bilim adamlarının bu tür kabul edilemez gerçekleri farketmemiş gibi görünmeleri gerekiyordu. Tartışma Şeytan İmparatorluğu'nun ileri karakollarıyla mücadele etmede kullanılacak bir yöntemse de millî forumda belli sınırları aşmamalıdır.³⁸

"Özgür ortamda beyin yıkama", her namuslu insanın rahatlıkla görebileceği gibi, totaliter mantalitenin, devletin şiddet kaynaklarının tam bir sadakatini sağlamaya uygun olmadığı durumda başvurduğu bir yöntemdir. Bu yöntemin başarısını Hindicini örneğinde açıkça görebiliriz.³⁹

Diktatörlük veya askeri tedbirlerle yürüyen **"demokrasi"**de parti politikası ya **"Gerçek Bakanı"**nın açıklamaları ya da diğer yollarla ortaya konan açık, net bir yapıdadır. Otoriteye bütün olarak uyulmak zorundadır, itaatsizliğin maliyeti hapisane veya çok kötü şartlardaki sürgünden (Sovyetler Birliği ve onun Doğu Avrupalı müttefiklerinde olduğu gibi) işkenceye, tecavüze, sakat bırakmaya, kitle kıyımına (El-Salvador gibi ABD'ye bağlı olan devletlerde tipik olarak görüldüğü gibi) kadar değişir. Özgür toplumda bu tür yöntemler uygun değildir. Düşünce kontrolünü sağlamak için çok daha ince yöntemler kullanılır. Parti politikası açık biçimde belli değildir, oldukça yoruma açıktır. Bunları kabul etmeyenler hapse atılmaz veya işkenceye uğratılmaz ya da bir tarafı kırıldıktan sonra bir tarafa bırakılmaz; fakat ne yazık ki halk onların yanlış fikirlerinden korunur.

Günümüzde egzotik söylemin ender olarak duyulduğu anlarda bile bu söylemin dilini anlamak zorlukla mümkün olmaktadır. Ortaçağ'da, düşünce namusunun çok daha yüksek olduğu dönemlerde fikirleri ciddi olarak ele almak, anlamak ve onlara karşı rasyonel argümanlarla tartışmak gerekiyordu. Bugün tartışılan fikre sadece dokunmak yetiyor. Fikri nitelemek için bir yığın kavramlar bütünü uyduruluyor **"ahlaki eşitlik"**, **"Marksist"** veya **"radikal"** gibi- ve

³⁸ Bu meşelerle ilgili değerlendirmeler için 13. notun referanslarına bakınız. Oldukça nüanslı görüşlere sahip olan savaşa iştirak edenlerin görüşlerinin millî basına yansımaması kayda değer.

³⁹ Meselenin kendi şahsî özelliklerine göre değerlendirilmesi gereken şahsiyet planında değil de millî seviyede izin verilen ifade alanı olduğuna dikkat edelim.

fikir daha fazla irdelenmiyor, gözardı ediliyor. Bu tehlikeli doktrinler halkın hemen hemen bütün ifadelerini belirleyen teyakkuz halindeki azınlık tarafından tartışıldığı zaman (veya daha doğrusu ciddi entelektüel çaba çoğunlukla uygun görülmediği için) mücadele edilmesi gereken **"yeni Ortodoksluk"** oluyor.⁴⁰ Tartışma düşünen değil de İman Doktrinlerini kabul eden kişiler arasında, marjinal meselelerde yapıldığı için fikrin en büyük parçası gözardı ediliyor.

Konumuz olan Orta Doğu'ya dönecek olursak bu mesele için de aynı şeyin geçerli olduğunu görürüz. Filistinlilerin **"barış süreci"** ne dâhil edilip edilmemesi gerektiğini tartışabiliriz ama ABD ve İsrail'in reddedici kampa öncülük ettiğini, sık sık şiddet kullanarak **"barış süreci"**ne mani olduğunu anlamamıza izin verilmez. Terörizmle ilgili olarak, izin verilen tartışma sınırları George Mason Üniversitesi'nde tarih profesörü olan ve **"basitleştirmeler"**den kaçınmamızı öneren Shaul Bakhashi tarafından çizilir. Shaul Bakhashi **"basitleştirmeler"**den kaçınmamız gerektiğini söylerken bu basitleştirmenin **"kontrolü çok zor ama gerçek bir problem"** yaratan **"Orta Doğu ve İslam radikalizminin sosyal ve ideolojik kökenlerini inceleyecek"** herhangi bir çalışmayı engelleyeceğinden bahseder. Ona göre bizim, teröristleri bu kötü yola iten nedenleri anlamamız gerekmektedir.⁴¹

Terörizmle ilgili olarak yapılan tartışmadaki yaklaşımlar ikiye ayrılmaktadır; bir uçta, terörü basit olarak Şeytan imparator ve onun ajanlarının kötü amaçlı eylemleri olarak görenler vardır. Diğer uçta ise bu tür **"basitleştirmeler"**den kaçınan, İslâmî, Arap terörünün içkin kökenlerini bulmaya çalışan zeki, dengeli düşünürler vardır. Orta Doğu'da terörün başka kaynakları olabileceği fikri -İmparator ve taraftarları bu eylemlerde rol almış olsa da- apriori olarak reddedilir, inkâr edilmez ama düşünülemez bile. İşte bu, doktrinel sistemin halkı iyi olmayan düşüncelere karşı korumada totaliter devletlerin etkinliğini aşan gerçek bir zaferdir. Şu da gözönünde bulundurulmalıdır ki, **"ılımlı"**, liberal güvercinlerin katılımları, düşünülebilir düşüncenin sınırlarını ortaya koymakla aşılama sisteminin işlevini yerine getirmesini sağlıyor.

Bir yerlerde gazete okuyarak zaman kaybetmediğini belirten Henry David Thoreau kendi **Journal'**ında şöyle yazmıştır: **Basının ehliyetini kontrol etmek için Kanuna gerek yoktur. Kendisi yeterince kanundur, hatta gereğinden fazla kanundur. Toplum zımnen bir araya gelir ve neyin söylenmesi gerektiğine karar verir, belli bir platformda fikir birliğine varır ve ondan ayrılanı afaroz eder, binlerce kişi içinde hiç kimse farklı birşey söylemeye cesaret edemez.**

John Dolan'ın gözlemine göre Thoreau'nun ifadesi tam doğru değildir. O'na göre: **"Halk izin verilenin dışındaki fikirlerin açıklanma cesaretinden mahrum değil, daha çok bu tür düşünceleri üretme kapasitesinden mahrumdur"**⁴² İşte bu özellik **"demokratik konsensüs mimarları"**nın itici gücüdür.

⁴⁰ Mesela, bakınız, Timothy Garton Ash, "New Orthodoxies: I- Yeni Ortodoksluklar: I", *The Spectator* (Londra), 19 Temmuz 1986. ABD'deki "moral eşitlik"le ilgili komik tartışma (Ki sadece tek taraf halka kendini ifade edebiliyordu) ayrı bir inceleme konusu olacak çaptadır.

⁴¹ *The New York Review of Books*, 14 Ağustos 1986.

⁴² "Non-Orwellian Propaganda Systems", *Thoreau Quarterly*, Kış/İlkbahar, 1984. Burada basılı olan bir grup gazeteciyle yaptığım konuşmaya ve devamındaki değerlendirmeye bakınız.

The New York Times'da, Woodrow Wilson international Center'dan Walter Reich Achille Lauro'nun kaçırılması konusunda, bu tür "**terörist cinayetlerin işlenmesi**"yle ilgili olarak, bunların hem planlayıcıları, hem de icra edicileri için belli müsamahasız adalet standartlarının uygulanmasını istediğini belirtmektedir: **Teröristlere, kendilerini mazlum, mağdur edilmiş özgürlük savaşçıları olduklarına inandıkları için daha az ceza vermekle teröristlerin yalnızca kendi adalet, hak anlayışlarının geçerli olduğu argümanım kabul etmiş dolayısıyla adalet kavramını yaralamış oluruz. Filistinliler -ya da terörizmi dertlerini gidermek için kullanan tüm gruplar- amaçlarına ulaşmak için terörizmden kaçınmak ve kaçınılmaz biçimde uzlaşma içeren diğer anlaşma yolları bulmak zorundadırlar. Ve Batı Demokrasileri hiçbir mazeretin -bazen arka planında mahrumiyeti barındırır- masum insanlara karşı uygulanan terörizmin sorumluluğunu azaltabileceğini kabul etmemelidir.**

Bu sert cezaî tedbirler ancak kendilerine, yani imparator ve taraftarlarına uygulandığında ciddiye alınabilir; eğer böyle olmazsa dünya Barış Kongresi ve Afgan direnişi ile ilgili olan Komünist cephenin ürettiği çok daha az zekice olmayan ifadeler kategorisine girer. Tel-Aviv Üniversitesi'nde Stratejik Araştırmalar Jafe Center'ın vekil başkanı olan Mark Heller şöyle der: "**Devlet destekli terörizm düşük yoğunluklu bir savaştır, dolayısıyla onun kurbanları, ABD de dâhil bu belayı defetmek için her türlü vasıtayı savunmanın emrine verirler**": İmparator ve onun taraftarlarının Salvadorlu, Nikaragualı, Filistinli, Lübnanlı ve diğer sayısız kurbanları savunmanın birer parçasıdır.⁴³

Fakat bu sonuçları ne Reich ne Heller ne de onların okuyucuları çıkarabilir, ne de **The New York Times**'da bunlar ifade edilebilir. Hatta Reich ve Keller'in söylediklerinin mantıkî sonuçları çıkarılacak ve basında açıkça yazılacak olsa bu ABD ve müttefiklerinin siyasî liderlerine yönelik terörist saldırıları teşvik etmekten yargılanabilir. ABD'deki en şüpheli sesler: "**Albay Kaddafi'nin terörizme verdiği açık desteğin en bariz kötülük**" ve "**başlarını biliyorsunuz diye katilleri cezasız bırakmanın hiç bir anlamı yok (aynen böyle)**" olduğu fikrinde birleşirler. "**Misillemenin suçsuz insanları öldüreceği ve bu misillemenin terörist devleti korkutmayacağı**" görüşüne de katılmazlar. (Anthony Lewis, *The New York Times*, 21 Nisan 1986.)

Bu prensipler dünyadaki pek çok kişiye Başkan Regan'ı öldürmek ve hatta "**bu misilleme hareketi suçsuz sivilleri öldürecek olsa bile**" Washington'u bombalama yetkisi veriyor. Fakat çok azınlıktaki eğitilmiş Amerikalılardan başkalarının bu basit gerçeği kavrama ihtimalleri yoktur. Ve o azınlık da bu doktrinel sistem içinde görüşlerini zorlukla ifade edebilecektir. Bu, bu şekilde sürüp gittiği takdirde demokratik politikaya -elbetteki Orwelyen anlamının dışında- katıldığımız konusunda kendi kendimizi aldatmış olacağız.

Basında korsan ve hırsızların dilek ve anlayışlarının ifade edilmesinin uygun olup olmayacağı konusunda acı bir tartışma var: NBC **Achille Lauro** uçak kaçırmasını planlamadan suçlanan kişiyle röportaj yaptığında yani onları karalamadan özgürce kendilerini ifade etmelerini sağladıklarında şiddetle kınanmıştı; özgür toplumda çok iyi işleyen tek tip düşünmeden utanmazca bir sapma olduğu için.

⁴³ Reich, *The New York Times*, 24 Temmuz. Heller, *The New York Times*, 10 Haziran 1986.

Basın, Ronald Reagan, George Shultz, Menahem Begin, Şimon Perez ve diğerlerinin "yoğunluğu düşük savaş", "misilleme" ve "terör önleyici hareket" politikalarını savunarak, yanlışlarını göstermeden konuşmalarına izin vermeli mi?

Basın teröristlerin kendilerini özgürce ifade etmelerine izin verdiğinde Terörizmin bir ajanı gibi mi davranmış olur? Bu soru sorulmaz, sorulsa bile sadece korku ve tiksintiyle sorulabilir.

Yazın sansürü, ABD'de hemen hemen yok gibi; fakat düşünce denetimi çok yaygın bir sanayidir. Gerçekten de düşünce denetimi, seçkin düşüncesi halkın pasifliği ve tasdiki prensiplerine dayanan bir sistem için elzemdir.

Not: Bu bölümün bazı kısımları Utne Reader (Şubat- Mart, 1986), Index on Censorship (Londra, Temmuz 1986) ve II Manifesto (Roma, 30 Ocak 1986) da çıkmıştır.

Orta-Doğu'da ABD'nin Rolü

Aşağıdaki tavsiye mektubu benim üçbin kelimelik kısa bir makalemin basıldığı, İngiltere'nin küçük bir yayını Index on Censorship'te benim için yazılmıştı.

Sevgili Dan,

Senin Index on Censorship'teki Yazı İşleri Üyesi ve Müdürü olma kapasitenizle ilgili tekrar yazacağım için beni affedin ama dayanamıyorum. Elimdeki son sayı (Temmuz/Ağustos 1986)'nın 2. sayfasında başlayan ve oldukça uzun olan, gerçekten şaşırtıcı bir makale vardı. Naom Chomsky tarafından yazılmış bu makale, ABD'ye, ABD Hükümetine ve ABD basınına saldırıyordu.

Belki de bildiğiniz gibi, Naom Chomsky, FKO'nün fanatik bir savunucusu, Orta Doğu'yla ilgili yazılarında yeni bir entelektüel namussuzluk standartları ve şahsi kindarlık görülen bir kişidir.

Onun şaşırtıcı görüşlerini kimse dikkate almamaktadır. Bu yüzden bana anlaşıl-maz gelen şey, dünyanın en özgür basınından biri olan burada, bu saldırılara devam etmesi için ona üç sayfa verilmesidir.

Ona bu kadar çok sayfa tahsis edilmesi, onun bu rezil gayretlerine saygınlık kazandırmaktadır. Editörün Chomsky'i bilmemesi, onun yazılarından haberdar olmaması mümkün mü? Onu çok iyi tanıdıkları halde bu yeri kendisine tahsis etmeleri mümkün mü? Eğer öyleyse neden?

Umarım bu mektup siz ve aileniz tarafından iyi karşılanacaktır, eşimin en iyi dileklerini iletirim.

("Elliott" imzasıyla, Elliott Abrams'm, Dışişleri Bakanlığına bağlı, Amerikalılar Arası İlişkiler Kuruntunun Yardımcı Sekreteri, 29 Temmuz 1986)

Bu mektubu iki sebeple buraya aldım. Birincisi, tabii olarak önem verdiğim için. Tıpkı, Sovyetler'de olduğu gibi, III. Dünya'daki Sovyet danışmanlarının kitaplarını yasaklatmalarına veya Doğu Avrupa'ya vize için müracaat ettiğimde reddedilmem gibi olaylara önem verdiğim için. Mektubu yazan görevlinin bu tepkisi onun sağ kanatta olduğunu gösterir, fakat bunun da ötesinde mektup Reagan Hükümetinin ve İsrail lobisinin mantalitesini de göstermektedir. Abrams'ın mektubunun, İsrail ve ABD'de uygun olarak kabul edilmeyen sözleri yayınlamaya cesaret eden yayınlara Stalinist stilden aşına olduğumuz yöntemlerle koyulan engellerin sadece birisi olduğunu belirtmeliyim.⁴⁴

Yazının yer aldığı yayının **eleştiri** merkezli bir yayın olduğunu ve resmi söylemin dışındaki tahlillerin ve bilgilerin ifade edilmesi nedeniyle şimdi bu mektupla saldırıya uğraması ironisini bir yana bırakalım. Mektup Reagan Hükümetinin yönetici kadrolarında bulunan kişilerin sahip oldukları totaliterliği göstermektedir; bu anlayışta kabul görmeyen düşüncelere en ufak bir açıklama getirilmesine izin verilmez. Bu totaliter yanının Amerikan siyasi yelpazesinin dışında olduğunu söylemek istemiyorum. Fakat Reagan yönetimi, pratiği, stiliyle bu yelpazenin en aşırı ucunu temsil eder. Saygın bir terim olan "**muhafazakar**" terimi çarpıtılarak, fanatik yalanlarla, kanunsuzlukla, şahsî özgürlüğe ve sivil haklara karşı şiddet kullanarak şovenizmin en aşırı ucunu temsil ediyorlar. Bu gelişmeler karakteri kötü etkileyen işaretlerdir. Bu tür gelişmeler, Amerikan gücünün büyüklüğü nedeniyle Amerikan siyasetinin ve toplumunun, Orta Doğu'nun ve tüm dünyanın geleceği açısından önemli olmaktadır.

Reagan Hükümetinin bu özellikleri gözden kaçmamıştı ve tabii olarak ABD'deki ve diğer ülkelerdeki gerçek muhafazakarlar -ki bunlar Hükümette ve basında fazla etkin değillerdi- arasında infial uyandırdı. Birkaç yıl önce, Londra'da bulunan Royal Institute of International Affairs'ın başkanı olan David Watt, bu kurumun yayını olan Foreign Affairs'de yazdığı bir makalede şu yorumları yapmıştır: **Amerika'nın dünyayı algılayışıyla, dünyanın onu algılayışı arasında bir uçurum vardır. İsrail'in, Güney Afrika'nın ve Filipinler'in başkanı Carlos ve Orta ve Güney Amerika'nın sağ hükümetleri hariç dünyanın çoğu inanmaktadır ki, Reagan Hükümeti, Amerikan ekonomisini (buna bağlı olarak dünya ekonomisini de) bozarak, silahlanma yarışını hızlandırarak, Üçüncü Dünya hakkındaki görüşlerini değiştirerek, sert söylemiyle diplomatik dile aykırı biçimde bu konuda Sovyet tehdidinin çok üzerinde etkiye sebep olmuştur.**

Ayrıca şunu da eklemektedir: **"En tecrübeli Amerikalıların bile nasıl bir bağlılıkla bu görüşü kabul ettiğini görebilmek benim için imkansızdı"** -tabii ayrıca çok önemliydi de. Bu yargıyı teyid eden (Amerikan entellektüellerinin Reagan Hükümetine olan şaşkıncu bağlılığı) bir yazı da Foreign Affairs'de yakın dönem milletlerarası arenayla ilgili yazı yazan

⁴⁴ İngiltere'ye sızan bilgiler için bakınız, Alexander Cockburn, *The Nation*, 22 Kasım 1986; Makalenin içeriğine dikkat etmeyen, kendini eleştiriye adanmış bir yayında, ifade özgürlüğü konusunda eşsiz olmasa bile çok nadir olan bir toplumda "düşüncenin denetlenmesi"ne yer vermenin uygunsuz olduğu iddiasında bulunulmuştur. Bu yayın, daha önce bu tür histerik eleştiriler uyandırmadan bu tür makaleleri yayınladı. Devlet Bakanlığında gelen mektuplar, abonelerin iptal edileceği tehdidinde bulunur; tartışmalı haberlerin nasıl gündemden kaldırıldığını görmek için bakınız, "marked forces and weakneed publishers-Piyasa şartları ve iradesiz yayıncılar" (*Index on Censorship*, 1985 Martı). Bu meseledeki fark makalenin yazarının İsrail'e yönelik tavrıdır.

editör William Bundy'nin "**Sovyetler Birliği'nden gelen tehdidi göz önüne alarak Reagan Hükümeti'nin geniş görüşünün diğer büyük ülkelerin dar görüşlü ve aşırı zorba mevkilerine göre bana daha gerçekçe görünmüştür**" yorumunu yapmaktadır.⁴⁵

Gerçekte Watt, "**uçurum**" meselesini büyütmektedir. Avrupalı seçkinler Reagan histerisinin etkisinden kendilerini kurtaramamışlardır, özellikle Paris'te istisnalar hariç, birçok Parisli entelektüelin Reagan fanatizmini yeni moda olarak benimsedikleri görülmektedir. Bundy'nin yorumunun da gösterdiği gibi Watt, Reagan Hükümetinden ziyade ona destek veren seçkin fikri tarif ediyordu. O, ABD ekonomisine verdiği zarar, Amerika'nın rakiplerine verdiği avantaj ve III. Dünya ve yurttaki disiplinin azalması gibi sebeplerle Vietnam savaşıma karşı çıkan seçkin tepkinin en şiddetlisi olanı tarif ediyordu. Bu tür faktörler sert ve devlet tepkisini gerektiriyordu, bu da ancak her durumda kullanılan Sovyet tehdidine başvurmayı gerektiriyordu. Fakat Watt'm değindiği (ABD'nin dünyaya bakışıyla dünyanın onu algılayışı arasında farkın olduğu görüşü) nokta çok doğrudur.

ABD'nin bu tecridi, B.M.'in çeşitli oylamalarına bakarak görülebilir. 1986 Güzü'nde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Güney Atlantik bölgesinin barış bölgesi olmasını I'e karşı 124 oyla onaylamış, 94'e karşı 3'le de Nikaragua'ya karşı ateşkes ilan etmesini emreden Milletlerarası Adalet Divanı ile aynı yönde karar vermiştir; son olayda ABD'nin iki uydu devleti El-Salvador (Polonya Sovyetler'den ne kadar bağımsızsa o da o kadar bağımsızdı) ve İsrail (O da kendini ABD'nin paralı askerine dönüştürmüştü) kendisiyle birlikteydi. Orta Doğu'daki olaylarda ABD'nin tecrübesi dikkate değer. ABD'nin Güvenlik Konseyi'nde yaptığı vetolar, B.M.'in daha önceki tarihiyle karşılaştırıldığında, tüm tarihi süresince 15 kere (hepsi de 1966'da) olduğu halde (1985'lerde) 27'yi bulmuştur.⁴⁶

Birleşmiş Milletler'deki bu tepki oldukça ilginçtir. B.M.'in ilk günleri, ABD'nin sıkı kontrolü altında bulunduğu ve soğuk savaş amacıyla kullanıldığı yıllardı. Bu teşkilata yönelik tutumlar oldukça olumluydu, Sovyetler'in sebep olduğu olaylar hakkında ciddi tartışmalar olur, Sovyetler neredeyse izole edilirdi ve Sovyetler bu örgüte karşı olumsuz tutum takınırdı; belki de bu kundaklama pratiği "**olumsuzluğa**" sebep oluyordu. ABD'nin egemenliği savaş sonrası dönemden sonra azalmaya başlarken, Birleşmiş Milletler üyelerinin İzafî bağımsızlığının arttığı bu dönemde ABD'nin B.M.'e tutumu oldukça eleştirel olmaya başlamış, günümüzde ise oldukça düşmanca olmuştur. Artık Sovyet olumsuzluğu hakkında B.M.'de uzun raporlar okumuyoruz. Daha çok, New York Times'in Birleşmiş Milletler Muhabiri Richard Bernstein'in belirttiği gibi dünyanın çığırından çıktığı yolunda ifadelere rastlıyoruz.⁴⁷

Avrupa'daki kamuoyu yoklamaları da benzer sonuçları gösterir. Yakın tarihli USIA oylamaları göstermiştir ki, Fransa dışında Avrupalı kamuoyu silahların sınırlandırılması meselesinde

⁴⁵ *America and the World 1983, Foreign Affairs, 1983 Kışı.*

⁴⁶ *The Boston Globe*, 28 Ekim 1986; 4 Kasım 1986. Robert C. Johansen, "The Reagan Administration and the UN: The Costs of Unilateralism-Reagan Hükümeti ve B.M. Tek Taraflı Olmanın Maliyeti", *World Policy Journal*, 1986 Güzü.

⁴⁷ Richard Bernstein, "The U.N. Versus the United States-B.M. ABT'ye Karşı", *The New York Times Magazine*, 22 Ocak 1986.

Reagan'dan çok Mikhail Gorbacov'a güvenmektedir (İngiltere'de 1/4, Alman ya'da 1/7).⁴⁸

Şunu da eklemeliyim ki, pek çok delil ABD'de ört bas edilmektedir. Mesela, burada bahsettiğim hiçbir şey **The New York Times**'da yer almadı.

Milletlerarası tecride Reagan döneminde pek az önem verildi. Korkutma ve şiddetin etkinliğinden anladıklarını gösterdiler. Ataları ve her yerdeki benzerleri gibi, eğer bir halk varlığına yönelik ciddi bir tehdit altındaysa, zayıf ve savunmasız düşmanlar karşısında elde edecekleri ucuz zaferlerin yurttan şövenist duyguları uyandıracağını çok iyi biliyorlardı -Hitler'in Almanya'yı düşman kuvvetlerle kuşatması da buna dayanıyor-, "**Çekler'in Almanya'yı kalbinden vurmayı hedeflemiş bir kama**", "Çek ve Polonyalıların saldırganlıkları" akla gelen en açık örneklerdir. Amerikalı eleştirmen H.L. Mencken'in "**gündemdeki politikanın tek amacı, halkı hepsi de hayal olan sonsuz sayıdaki kötülükle tehdit ederek tayakkuz halinde tutmak**" diye tarif ettiği politikayı Reagan Hükümet üyeleri çok iyi anlamışlardı. Dünyanın geri kalanı için ABD'nin kültürel egemenliği o kadar fazladır ki, ABD'nin kendi amaçları için icad ettiği doktrinler kendileri için komik olsalar bile ciddiye almıyor, benimseniyordu. ABD'nin taraftarı olan devletlere yönelik askeri tehdit onların güvenilir ve etkin şekilde sömürülmesini temin eder.

Milletlerarası terörizm konusundaki bu propaganda kampanyası, bu tehlike şantajının yurttan ve dışarıda nasıl ustaca kullanıldığının bir göstergesidir. Reagan Hükümetinin politika üreticileri, Kongredeki liberal üyelerin ve basının, onların çok yumuşak oldukları ve günün canavarlarıyla mücadele edecek kadar cesaretli olmadıkları suçlamasından kolayca korkacaklarını ve böylelikle "**terörizme karşı haçlı seferi**"ne kolayca iştirak edeceklerini biliyorlardı. Yine onlar, elleri altındaki ezici kuvvet kaynaklarının dünya kamuoyunu küçümsemelerine izin vereceğini de biliyorlardı. Gerçekten, Libya'nın bombalanmasından sonra yapılan Japonya zirvesinde olduğu gibi, Reagan'cıların, Batılı elitleri, ABD'yle aynı safta olmadıkları takdirde "**çılgın Amerikalıların**" ne yapabileceği konusunda hiçbir şey söyleyemeyecekleri tehdidini yaparak alaya almaları olayında görüldüğü gibi bu şiddet tehdidini iyi kullanıyorlardı.

Kongre'ye yönelik alaycı tavır her dönem görülür. Askeri bütçe görüşmelerinde Kongre millî güvenliğin sağlanması için Hükümetten SALT II'ye uygun davranmasını ısrarla istemiştir. Fakat birkaç hafta sonra Hükümet SALT II'nin hükümlerini aştığını duyuruyordu. Hükümet sözcüleri bu davranışı şöyle açıklıyorlardı: "**Kongre şehrin [Washington] dışındadır [etkisizdir], zirvenin İzlanda'da olması da geçmişte kalmıştır. [Gorbacov'un] buraya gelmesi beklenmiyor, öyleyse niye bu engele takılalım**"⁴⁹ Diğer bir deyişle polis başka tarafta bakıyor, burayı niye soymuyoruz anlayışı egemendir Hükümetin de çok iyi bildiği gibi, Kongre şehirde [Washington] olsaydı bile çıkarılırdı, tıpkı bir grup sokak serserisinin doku-naklı bir muhalefetin üstesinden gelmesinin hiç de zor olmadığı gibi. Reagan yetkililerinin

⁴⁸ Michael White, *The Manchester Guardian Weekly*, 9 Kasım 1986, Washington'dan bildiriyor. Bu ABD'li aşırı sağcıların fantezilerindeki gibi, dünyanın "Komünistlere geçtiğinin" veya "Finlandiyalaşmanın" bir delili değildir; Aynı veriler Avrupa halkının yarısının Sovyetler'i eleştirdiğini de göstermektedir.

⁴⁹ K. Jeffrey Smith, *The Washington Post*, 9 Kasım 1986.

Nikaragua meselesinin tartışılmasıyla ilgili gündemi belirleme çalışmasını "**çok geniş psikolojik savaş operasyonu**" olarak adlandırmaları, halka yönelik tavrı göstermek için manidardır -"**Operasyon Gerçeği**" diye adlandırılan, Göbels ve Stalin'in bile şaşıracağı türde bir yanlış bilgilendirme kampanyası.⁵⁰

Her yeni örnek açıklandığında kongre şaşkınlığa uğrasa da yanlış bilgilendirme ilk günlerden beri Hükümetin özelliği olmuştur -mesela, 1986 yılındaki Libya'yla ilgili yanlış bilgilendirme kampanyası. Bu özel örnekte, bu kampanyanın başarılı olması için hafif bir hafıza kaybı gerekiyordu; 1981'in başlarına kadar erken bir tarihte **Newsweek "yerli politik güçlerin Kaddafi'ye yönelik muhalefetini göstermek"** için ABD'nin, Libya'da terörist eylemler yaptığını, Kaddafi ve hükümetini şaşırtmak için ABD hükümetinin bir yanlış bilgilendirme programı düzenlediğini bildiriyordu. Silahsızlanma yarışı ve daha pek çok olayla ilgili olarak yaygın yanlış bilgilendirme kampanyaları vardır.⁵¹

Kongrenin Nikaragua'ya saldıran müttefik terörist orduya verilecek askeri yardımı kısıtlamasını önlemek için uygulanan karmaşık programlarla ilgili olarak başka konuda verilen açıklamalardan bazı sonuçlar çıkartabiliriz -müttefik ordusu yerine, başka bir ifadeyle hükümet ve sadık basının yanlış bilgilendirme kampanyalarından biri olarak "**direnış**" adı da veriliyordu. Ki bu direniş, Küresel Güç tarafından Nikaragua'ya Nikaragua dışındaki üslerden saldırıyordu (fakat "**müttefik ordu**" dâhili Beyaz Saray kayıtlarında kullanılıyor, gizli raporlarda onların terörist faaliyetleri gizlenmiyordu).

Terörist eylemlerin arkasında yatan dikkatlice planlamadan birini göstermek için Reagan Hükümetinin Suudi Arabistan'a oldukça faydasız olan AWACS'ları satmasını değerlendirelim. Bu hareket politik olarak pek tutulmayan bir hareketti, buna rağmen Hükümetin o politikayı takip etmek için niye o kadar kararlı davrandığı bilinmiyordu. Reagan'ın planlayıcıları, halkın baskıları nedeniyle, Kongre'nin Nikaragua'ya yönelik terörist savaşı sınırlandıracağını ve müttefik ordularını finanse etmek için zorluklarla karşılaşacaklarını tahmin etmişlerdi. Ve Lübnan'da ABD destekli İsrail saldırısına karşı Sovyetler'in silah satması engellenirken contra'lara gönderilecek silahları finanse etmek için Suudi Arabistan'a silah satılıyordu.⁵²

Bunlar, milletlerarası teröristlerin global düzeyde karmaşık entrikalarıydı. Bu entrikalar gizlenebildiği kadarıyla gizlenmekte, fakat bu konularla ilgili çok küçük bir açıklama dahi, Reagan'm politika yapıcılarının beceriksiz ve ortalık karıştırıcı olduklarını açığa çıkar-

⁵⁰ Plan gizli "Millî Güvenlik" in emriyle 4 Ocak 1983'te harekete geçirildi (No. 77, *Management of Public Diplomacy Relative to National Security*). Alfanso Chardy, "Secrets Leaked to Harm Nicaragua, Sources Say", *The Miami Herald*, 13 Ekim 1986.

⁵¹ *News Week*, 3 Ağustos 1981. ABD'nin yanlış bilgilendirme programı ve Kaddafi'yi öldürme planının dikkatlice sızdırılması terörizm yaratılması ve böylelikle Libya tehdidinin yaratılması içindir. Bu konuda Kaddafi karşıtı olan bir çalışmaya bakınız, Edward Haley, *Qaddafi and the United States Since 1969-1969'dan Beri Kaddafi ve ABD* (1984. Diğer yanlış bilgilendirme programları ve basının işbirliği için benim *Turning the Tides: The U.S. and Latin America-Akıntının Değişmesi: ABD ve Latin Amerika* (Black Rose Books, gözden geçirilmiş 2. baskı, 1987); Edward S. Herman and Frank Brodhead *The Bulgarian Connection-Bulbar Bağlantısı* (1986).

⁵² Alfanso, Chardy, Knight-Ridder Service, *The Boston Globe*, 28 Ekim 1986.

maktadır. Politika yapıcılarının başarısızlığına olan elit tepkisi ise: kişisel yetersizlikler üzerine ilgiyi toplayarak halkın politikanın sistematik tabiatını anlama tehlikesini bertaraf etmektedir. Fakat bizi bu konularda aptalların eylemlerine tanık olduğumuz konusunda hiç kimse kandıramaz; onların Orta Doğu, Orta Amerika ve pek çok yerde uyguladıkları milletlerarası terörizmin başarısı etkileyicidir.

Elit kamuoyu tarafından güçlükle vurgulanan bir başka canalcı noktanın daha akılda tutulması gerekir; devleti halkın gözünden kolaylıkla saklanamayacak büyüklükte şiddet ve terör olaylarına gizlice başvurmak zorunda bırakan, 1960'lı yıllarda başlayan skandallardır. Halk tepkisiz oldu mu, Reagan da John Kennedy'nin 1961- 62' de geniş ölçüde bombalamak için göndermesi gibi, Lydon Johnson'm hava ve denizden açıkça Güney Vietnam'a olan saldırısını genişletebilmesi ve Dominik Cumhuriyeti'nde oluşmakta olan demokrasi tehdidini bertaraf etmek için 23.000 deniz piyadesi göndermesi gibi istediklerini rahatlıkla yapabiliirdi. Fakat bütün bu eylemler 1965'te yapılmış; çok küçük bir protestoyla karşılaşmıştı. Gizli eylemler ifşa olma ve doktrin retoriğinin bozulması tehlikesini taşırlar. Bu durum bir süre için bile olsa terörist eylemleri kısıtlar. Bu olaylar bize göstermektedir ki, çok apolitik olan, çok dar iş çevrelerinin, elit konsensüsün çıkardığı yayın ve partileri dışında partilerin olmadığı toplumlarda bile önemli halk hareketleri olabilir ve Vietnam yıllarında görüldüğü gibi dolaylı da olsa politikayı etkileyebilir. Bunlar Orta Doğu'yu incelerken aklımızda olması gereken önemli verilerdir.

ABD'nin organize ettiği milletlerarası terör ağlarından biri, Nazilerden, fanatik Yahudi-karşıtlarından, ölüm müfrezelerinden ve dünyanın en acımasız katillerinden olan Dünya Komünist Karşıtı Birliği'dir ki dünya çapında cinayet ve işkence olayları için Reagan Hükümetince harekete geçirilmiştir. Bu Birlik Nikaragua'daki Hasenfus meselesinde dikkatleri üzerine çekmiştir.

Her zamanki gibi hükümetin propagandasını yapan The New York Times, General Singlaub'un 1980'lerde komutayı ele almasından itibaren bu Birliğin kötü elemanlarının tasfiye edildiğini iddia etti. Bu iddia doğru değildir. Dünya Komünist Karşıtı Birliği yıllık konferansını henüz tamamladı (ki bildiğim kadarıyla ABD basınına yansımada bu). Önde gelen Naziler takdim edilmiş ve onlar (Hitler döneminin Nazi katilleri) konuşmak için sahneye çıktıklarında bol alkış almışlardı. 1984'te kovulduğu öne sürülen Latin Amerikalı ölüm müfrezesi liderleri de ABD'ye bağlı ve vergiden muaf "**eğitim**" organizasyonlarının düzenlediği 1984-1985 konferansında tekrar göründüler. Bu Birlik Nazileri, çeşitli ırkçı ve tüm dünyanın katillerini içinde barındırıyordu. ABD ve onun uydu devletleri özellikle, Güney Kore ve Tayvan tarafından destekleniyor ve fakat Suriye ve diğer Arap devletleri tarafından ifşa ediliyorken, ABD'deki İsrail lobisi tarafından bu araştırmalar örtbas ediliyordu. Bu Birlik hakkında yazdıkları kitabın önsözünde Scot Anderson ve John Anderson, yurt içindeki İsrail lobisinin önde gelen üyesi olan Bnai Brith'in İftira Karşıtı Birliğinin, Reagan'ın milletlerarası terör ağında faydalı hizmetleri geçen Yahudi karşıtlarının ünlü eylem koleksiyonu hakkında bilgi vermesi istendiğinde bunu reddettiğini söyler.⁵³

⁵³ Robert Reinhold, "Ex-General Hints at Big Role as U.S. Champion of Contras", *The New York Times*, 14

Bütün bunlar ve daha bahsedilmeyen pek çok şey tarihte eşine az rastlanır türde bir milletlerarası terörizmin nasıl yapıldığını bize göstermektedir.

Dünya Komünizm Karşıtı Birliği'nin eylem kayıtları bize Reagan'ın cinayetlerinin pek rastlanmayan türde olmasına rağmen Amerikan tarihinde eşsiz olmadığını hatırlatmaktadır. Hemen II. Dünya Savaşı ertesinde ABD, faşistlerin ve onların işbirlikçilerinin lehine olarak dünyanın pek çok yerindeki faşizm karşıtı direnişleri bastırma görevine dönmüştür. Bunların yapılabilmesi için "**Lyon Kasabı**" adıyla bilinen, Fransa'daki korkunç katliamdan sorumlu bir Nazi olan Klaus Barbie Amerikan istihbaratı için Fransa casusu olarak göreve alınmıştır. Bundan çok daha çarpıcı bir örnek, Hitler'in Doğu Avrupa istihbarat operasyonlarından sorumlu olan Reinhard Gehlen'in aynı görevi, CIA'in Doğu Almanya istihbaratı için göreve alınmasıdır. Onun görevi, Hitler tarafından cesaretlendirilen yöre ordularıyla birlikte ABD'nin desteğiyle Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'da Askeri operasyonlar düzenlemektir. Bu olayları Adalet bakanı adına inceleyen John Loftus'a göre, bütün bu Operasyonlar Dışişleri Bakanlığındaki George Kennan'dan neş'et ediyordu.

Daha sonra, bu faydalı kişiler artık Avrupa'da korunamadığı dönemde, Vatikan ve faşist papazların yardımıyla ABD tarafından buraya getirilmiştir. Bunlar Gestapo'nun icad ettiği işkence metotlarını öğreterek, Latin Amerika'da Neo-Nazi millî güvenlik devletleri kurmasına yardımcı olarak ve Orta Amerika'da ABD'nin eğittiği güvenlik güçleri içinde çalışan ölüm müfrezeleri kurarak ABD'nin çıkarlarına hizmet etmeyi sürdürmüşlerdir.⁵⁴

Resmi söylemde ihmal edilmesi veya gizlenmesi son derece tabii olan bu tür yakın tarih arkaplanını ihmal edersek dünya olayları hakkında çok az şey anlayabiliriz. Aynı şey Orta Doğu için de geçerlidir. Şimdiki haberlerde yer alan fakat tarihi arkaplanı bahsedilmeyen İran'la ABD ilişkilerini ele alalım. Reagan Hükümeti, İsrail yoluyla İran'a silah göndermenin İran'daki "**ılımlı**" güçlerle bağlantı kurmak için yapıldığını iddia etmektedir. Bu iddia, İngilizcenin kurallarından çıkar ve Orwelyen Yenidil'deki "**ılımlı**" kelimesinin anlamına, yani ABD'ye tam itaat anlamına göre anlaşılırsa doğrudur; "**ılımlı**" kelimesinin zıddı olarak, ABD'nin isteklerini yapmayanlar anlamına gelen "**radikal**" kelimesi vardır. Dikkat edilmesi gereken nokta, bu grupları isimlendirirken terör veya şiddet kullanıp kullanmadıklarına hatta siyasi fikirlerine bile bakılmamasıdır. Yani, Endonezya'daki katliamcı Suharto saygın bir "**ılımlı**" olurken, El Salvador'da kilise tarafından örgütlenen köylüler "**radikal**"'di ve ABD'nin paralı askerlerinin ifade ettikleri gibi, Pol-Pot stili bir terörle kökleri kazanmalıydı.

ABD, İran'da 1954'de yaptığı bir CIA darbesiyle "**ılımlılar**"a güç vermiştir. Bu olay **The New York Times** (6 Ağustos 1986)'da "**zengin kaynaklara sahip**" az gelişmişlere "**bir ibret dersi**" olarak tanımlanıyordu. Bu ibret dersi kendi kaynaklarını kendisi denetlemeye

Ekim 1986. Dünya Komünist Karşıtı Birliği'nin yıllık konferansını, 31 Ekim 1986 tarihinde *The New Statesman*'da anlatan Chris Horrie, RENAMO'nun (Mozambik'te terörist faaliyet gösteren, Güney Afrika destekli teröristler) çok önemli olduğunu ve Singlaub ve muhtemelen ABD tarafından desteklendiğini belirtir. Scott Anderson ve John Lee Anderson, *inside the League* (1986); bu belgeleri yalnızca İftira Karşıtı Birlik ve ABD Hükümeti iptal etmiş ve araştırmalara iştirak etmeyi reddetmiştir.

⁵⁴ Bu meselelerle ilgili olarak, bakınız, benim *Turning the Tide*, ve sözü geçen kaynaklar.

çalışan -bunların gerçekte ABD'ye ait olduğunu bir türlü anlamayan-, yani "**radikal**" olan "**fanatik milliyetçilikle çıldıranlara verilen bir ibret dersiydi.**"

İran, Şah'ın 1979'da düşürülüşüne kadar "**ılımlı**" olarak kaldı. O tarihlerde, Milletlerarası Af Örgütü ve diğer insan hakları örgütlerinin tuttukları kayıtlara göre en çok insan hakları ihlalleri İran'da görüldüğü halde, bu durum Şah'm "**ılımlı**" olarak nitelenmesini ve ABD elitlerinin onu övmesini etkilemedi. Şah, en kanlı eylemlerine kadar Carter Hükümeti tarafından destekleniyordu. ABD [devrimden sonra] darbe ihtimalini düşündü fakat başarılı olamadı. O zamandan sonra Şah ve onun arkadaşlarıyla sıkı ilişkileri olan İsrail yoluyla silah akışını sağladı.

Nikaragua'daki Somoza olayıyla aynı şekilde olduğuna dikkat edin. Aynı şekilde, Samoza son kızgınlık nöbetinde onbinlerce kişiyi öldürürken ve Carter Hükümeti onu sonuna kadar desteklerken, tabii ABD'nin zımnî onayıyla İsrail ona silah sağlamıştır. Artık Somoza'nun kalamayacağı anlaşılınca, Millî Güvenlik yönetimini empoze etmeye çalışmıştır. Kısa bir süre sonra bu Güvenlik'den geriye kalanlar Honduras ve Kosta Rika'da ABD'nin desteğiyle tekrar toparlanmış (Neo-Nazi generallerinin yönetimi altında kukla bir "**ılımlı**" ülke) ve Nikaragua'daki sosyal reformları engellemek için ABD'nin doğrudan kontrol ettiği bir müttefik ordu oluşturmuştur. Bu sırada ABD elitleri sihirli bir dönüşüme uğruyor ve ilk defa olarak Nikaragua ve İran'da insan hakları ve "**demokrasi**" (başka bir Orwelyen terim, varlığı ABD ile işbirliğine bağlı olan askeri ve iş çevrelerinin yönetimindeki bir devlet)'nin olup olmadığıyla ilgileniyorlardı. Öyle bir ani uyanıştı ki bu, halkın beyninin daha az yıkandığı toplumlarda alaya alınmaktaydı.

İran meselesine dönecek olursak, İsrail'in ABD Büyükelçisi Moşe Arens'in Ekim 1982'de söylediğine göre, İsrail'in Şah'ın düşüşünden sonra İran'a silah göndermesi, "**..en azından en üst düzeyde ..ABD Hükümeti ile işbirliği yapmak**" içindi. Amaç, "**Humeyni rejimini devirmek için İran ordusu ile iletişim kurulup kurulamayacağına bakmak veya en azından bir gün İran'da kuvvet kazanacak bazı ordu mensuplarıyla ilişkiye girmek**"'di. Şah döneminde İran'da İsrail Büyükelçiliği ile irtibatlı olan silah satıcısı Yakov Nimrodi bu silah satışı planını 1982'de BBC'ye anlattı. İsrail'in sabık (İşçi Partili) İran Büyükelçisi Uri Lubrani aynı planın detaylarını şöyle anlattı: **Oldukça az sayıda, acımasız ve zalim bir güç tarafından Tahran'ın alınabileceğine kuvvetle kaniim. Onbin kişi öldürmeye duygusal olarak hazır bir güce önderlik edebilecek bir grubu kastediyorum.**

Kısacası, bu kişiler de Yenidilde'ki anlamıyla "**ılımlılar**" olmaktadır. Aynı ifadeler İsrail Dışişleri Bakanı, Mossad'ın sabık başkan vekili David Kimche tarafından da tekrar ediliyor. Kimche ve Nimrodi Amerikan rehinlerle ilgili olarak ve "**ılımlıları araştırmak için**" İsrail üzerinden İran'a yapılan askeri yardım programının başlatıcıları olarak biliniyorlar. İsrail'in bu programla ilgili olarak - rehinelerden çok önce bilinen fikirleri gizlendi. O sırada, 1982 başında, bu planlar çeşitli şüphecilerce, Richard Hellms (CIA'in vekil yöneticisi ve sabık İran Büyükelçisi), Robert Korner (1960'larm sonlarındaki savaş suçları mahkemelerinde bulunan, sonra "**ılımlılar**"ı desteklemek üzere kurulan Çevik Kuvvet'in mimarlarından biri) ve

diğerleri tarafından benimsendi.⁵⁵ Tabii, bütün bunlar, söylemeye bile gerek yok, gizlendi. Aynı gerçekler çok daha yakın zamanda da yazılmasına ve ilgi görmemesine rağmen, skandallar patlamadan önce de yazılmıştır; mesela **İsrail askeri sözcüsü Avi Pazner, 1982'de yapılan bir mülakatta İsrail'in İran'a ABD'nin onayıyla, jet uçaklarının yedek parçaları da dahil askeri malzemeler gönderdiğini teyid etmişti.**⁵⁶

ABD politikası için bir felaket demek olan İran'ın Irak savaşını kazanmasına karşı olan ABD, İran'ın bu savaşı kazanmasına yetecek kadar değil ama İran ordusunun uygun elemanlarıyla ilişkiyi sürdürecektik kadar, İsrail yoluyla İran'a silah akışını temin etmişti. Bu yüzden [İran'ın savaşı kazanmaması için] ABD, Nisan 1986'da vekil İsrail generalini ve diğerlerini tutuklayarak büyük miktardaki silah satışını durdurdu.⁵⁷

Daha önceki ifadelerden anlaşıldığı gibi, bunların hiçbiri 1986'nın sonlarına doğru keşfedilen şeyler değildi. New York Times'in editörü, Leslie Gelb'in 1982'de ilk sayfada yazdığına göre, İran'a giden silahların yarısı "**İsrail tarafından sağlanmış**" -tabii, ABD'nin bilgisi dahilinde- "**gerisi de İsrail istihbaratıyla bağları olan serbest silah tüccarları**" tarafından sağlanmıştı. Diğer taraftan CIA, **Türkiye'nin doğusundaki üslerini kullanarak Humeyni rejimine karşı gizli eylemlerde bulunuyordu.**⁵⁸ Arens'in bu ifşaatları daha sonraki günlerde The Boston Globe'de açık bir şekilde yeraldı.

Skandallardan önceki çok daha yakın tarihlerde de ek bilgiler açığa çıkarıldı. Mayıs 1986'da, Patrick Seale, şimdi İsrail'in "**her zamanki sınırlı dolambaçlı silah rotalarını kullanmadan**" silah satabildiğini ve "**İsraili ve Avrupalı silah satıcılarının İran'a savaş malzemesi satmak için yarıştıkları**"nı söylüyordu; "**mesela, 25.000 ton İsrail topu, cephanesi, uçak parçaları ve savaş teçhizatının**" Zaire'ye gönderileceği yerde doğrudan İran'a gönderilmesi emredildi.⁵⁹ Bu meselelerde pek çok sürprizler vardır. Yine ABD'nin Nikaragua ve İran politikası arasında süregelen benzerliğe dikkat çekelim. Burada da Reagan Hükümeti müttefik ordusuna askeri destek sağlamak için aktif olarak uğraşmasında bazı sürpriz görüntüler yer alır.

Yakın tarihle ilişki kurarsak bu meseleleri çok daha iyi anlayabiliriz. Silahların İran'a satılması klasik bir olaydır, esas önemli olan şey gizlenmektedir. Mesela, 30 yıl önce 1958'de CIA'nın Endonezya'da başarısız bir darbe ve işgal teşebbüsü nedeniyle ABD ile Endonezya

⁵⁵ Bu konuda ayrıntılı bilgi için, bakınız, benim *Fateful Triangle: Israel, the United States, and the Palestinians* (Black Rose Books, 1984) s. 457.

⁵⁶ Michael Widlanski, "The Israeli/U.S.-Iran Connection", *Austin American Statesman* (Tel Aviv) 2 Mayıs 1986.

⁵⁷ Bkz, William C. Rampel ve Dan Fisher, "Arms Sales Case^Pxrting Focus on Israel's Policies", *The Los Angeles Times*, 5 Mayıs 1986. Bu yazıda "kıdemli Amerikalı araştırmacıların", "İsrail'in çok uzun süredir gizli silah satımında bir vasıta olarak algılandığı" ve Batı Almanya'nın yarım milyon dolar dolayında askeri teçhizatın İsrail yoluyla satıldığı konusunda çok az şüphe olduğu yolundaki tahmininin doğruluğu konusunda çok az şüphe vardır. Douglas Frantz, "Israel tied to Iranian arms plot", *The Chicago Tribune*, 24 Nisan 1986; Reuven Padhatzur, Ha'aretz, 28 Nisan 1986. Bu konuyla ilgili pek çok materyal için *Israeli Foreign Affairs'in* editörünün yazılarına bakınız.

⁵⁸ Leslie H. Gelb, "Iran Said to Get Large Scale Arms from Israel, Soviet and Europeans", *The New York Times*, 8 Mart 1982.

⁵⁹ Patrick Seale, "Arms dealers cash in on Iran's debarment", *The Observer* (Londra), 4 Mayıs 1986.

arasında keskin bir düşmanlık hakimdi. Bu düşmanlık süresince ABD, Sukarno rejimine silah sağlamaya devam etti. Amerikan destekli general Suharto, tek kitle tabanlı organizasyon olan Endonezya Komünist Partisi'ni lağvederek ve çoğu topraksız köylü olan yüzbin kişiyi katlederek bir darbe yaptı. Böylece Endonezya, Bağlantısızlar Grubuna katılmış, dolayısıyla, Amerikan, Kanada, Avrupa ve Japon Şirketleri tarafından sömürülmesine ve soyulmasına maruz kalmıştı. Bu ülkelerin Endonezya'yı soymalarına çok zalim bir diktatörlük kuran generallerin açgözlülüğü engel olabilirdi. Bu gelişmeler Batı'nın aydın kamuoyunda hoş karşılanmış, ABD'nin Güney Vietnam'a yönelik saldırısı aklanmıştır (Propaganda sisteminde "**Güney Vietnam'ın savunulması**" olarak adlandırılıyordu bu savaş). Bu tür hareketler generallerin kendi halklarını tasfiye etmeleri için cesaretlendirici "**kalkan**" işlevi görmüştür.

Katliamdan sonra Senato'daki görüşmede Savunma Bakanı Mc Namara'ya iki ülke arasında şiddetli düşmanlık olduğu dönem süresince Endonezya'ya silah göndermenin izahı istenmiştir. Kendisine bu silah için "**pay verilip verilmediği**" sorulmuş, o da yediyüz bin payın verildiğini söylemiştir. Kongre, raporunda Sukarno'yu devirmek için askeri görevlilerle iletişimi sağlayanlara ve eğitimcilere "**muazzam paylar**" verildiğini belirtmiştir. Yine, benzer şekilde, Pentagon kaynaklarına göre, "**ABD'nin yerel generallere etkisi, Brezilya'nın solcu başkanı Joao Goulart'ı 1964'te⁶⁰ deviren bir askeri darbedeki etkisine**" benzemektedir ki bu darbe Kennedy liberallerince iyi karşılanmış, tam bir baskı ve zulümle millî güvenliği sağlamış, yabancı yatırımcıların işine gelen bir düzen kurulmuştur. Aynı olay birkaç yıl sonra Şili'de tekrarlanmıştır. Ailende rejimi süresince, ABD bir taraftan rejimi devirmek için elinden geleni yaparken diğer taraftan silah sağlıyor ve yine iyi karşılanan Pinochet darbesiyle bu politikanın sonucunu alıyordu.

İran operasyonları da bu bağlamda anlaşılabilir ve realist olan bu alışılmış politikayla uygunluk arzeder. Richard Helms ve diğerlerinin 1982'de niçin açıkça desteklediklerini kolayca anlayabiliriz. Bu bağlamda, Şah dönemindeki ABD-İran ilişkilerini hatırlamamız gerekiyor. İran'a Nixon doktrini çerçevesinde Orta Doğu'yu kontrol etme görevi verilmişti. Nixon doktrini, ABD'nin isteklerini artık her yerde kabul ettiremeyecek kapasitede olduğunu kabul etmesi, dolayısıyla (Savunma Bakanı Melvin Laird'in de söylediği gibi) "**yerel polislere**" bu görevi vermesi ve Henry Kissenger'in sözleriyle ABD'nin devam ettirdiği "**genel dünya düzeni**" çerçevesinde "**bölgesel sorumlulukları**" yerine getirecek yerel müttefiklere güvenmesi gerekiyordu. İran, Suudi Arabistan ve İsrail arasında (kısmen zımnî de olsa) ABD'nin himayesinde, ABD'nin belli başlı enerji kaynakları üzerindeki hâkimiyetini "**savunmak**" ve onları başlıca düşmandan yani "**radikal**" fikirlerden etkilenecek ve kendi topraklarında ABD'nin kaynakları kontrol etmemesi gerektiğini iddia edebilecek yerli halklardan korumak için üçlü bir ittifak oluşturuldu. Bu çok yaygın olan düzenin sadece bir parçasıdır.⁶¹

⁶⁰ Miles Wolpin, *Military Aid and Counterrevolution in the Third World* (Lexington Books, 1972), s. 8, 128, Brezilya'yla ilgili Kongre konuşmalarından örnekler verir, *The New York Times*, 1 Kasım 1970.

⁶¹ Ayrıntılı bilgi için, benim *Towards a New Cold War* (Pantheon, 1982); Laird, *Right Turn* (Hill & Wang, 1986)s.97,burada Thomas Ferguson ve Joel Rogers'dan deliller getirmiştir.

Bu bağlamda, İsrail'le olan "**özel ilişki**" de geliştirildi. 1958'de Millî Güvenlik Konseyi, radikal Arap milliyetçiliğine olan muhalefetin "**mantıki neticesi**" olarak, "**Yakın Doğu'da Batı Yanlısı kalan tek güçlü ülke İsrail olduğu için İsrail'i destekleyeceğini**" söyler. David Ben Gurion'un biyografi yazarı Michael Bar-Zohar'a göre ABD savunma Bakanı John Foster Dulles'm teşvikiyle oluşturulan, Etiyopya, Türkiye ve İran arasındaki "**çevre anlaşması**" uzun süreliydi. 1960'lar boyunca ABD istihbaratı, İsrail'i Suudi Arabistan'a karşı "**radikal milliyetçi baskılar**" nedeniyle bir engel olarak değerlendirmişti, İsrail'in ABD politikasında "**stratejik bir avantaj**" olarak kurumlaşması 1967'deki ABD destekli İsrail zaferi ve özellikle ABD'nin dâhili nedenlerle, doğrudan müdahale edemediği 1970 Ürdün katliamında Suriye'nin Filistinliler'e desteğini engelleyen İsrail hareketinden sonra olmuştur. Şah'ın düşüşünden sonra, bölgede ABD çıkarlarına uygun zemini sağlamada İsrail'in "**stratejik avantaj**" olma durumu artmıştı. Ve İsrail aynı dönemde ABD'ye, Doğu Afrika, Asya ve Latin Amerika'da ikincil hizmetlerini sunmuştur.⁶²

1970'lerde Orta Doğu'daki ABD politikası üzerinde Amerikalı seçkinler arasında uçurum oluştu. Bu uçurum, Savunma Bakanı, William Rogers'm Arap-İsrail uyuşmazlığı hakkında milletlerarası konsensüsün sağlanacağı bir ortamda siyasi bir istikrarı övmesiyle, Henry Kissinger'in bu "**çıkılmaz**"ın sürdürülmesi gerektiğini ve 1971 Şubat'ında Sedat'ın ABD politikasıyla aynı düzlemdeki tam barışçı düzeni öneren teklifi reddeden İsrail'i desteklemesine dayanıyor. Kissinger'in görüşleri kabul gördü. Bu tarihten sonra, onun fiilen var olan siyasi düzene yönelttiği sıkı muhalefet ABD politikasını belirlemiş bu da ABD'nin bölgeyi güç kullanımı veya tehdidiyle kontrol etmesinde İsrail'i "**stratejik bir avantaj**" olarak görmeyi gerektirmiştir.

Yine bu durum, İsrail'in bölgeye entegrasyonuna yol açacak bir politik düzeni engelleyen ABD davranışlarını da açıklar. Sedat'ın 1971 teklifinin ve bu yöndeki gayretlerinin ABD'nin desteğiyle İsrail'in reddetmesi her dürüst tarihçinin niteleyebileceği gibi "**Kissinger savaşı**" diye tarif edilen 1973 Ekim'indeki savaşa sebep olmuştur. Aynı şey, 1976 Ocağında, Suriye, Mısır ve Ürdün'ün sunduğu ve FKÖ tarafından desteklenen (İsrail'in Birleşmiş Milletler Büyükelçisi Haim Herzog'a göre FKÖ tarafından hazırlanan) milletlerarası konsensüs çerçevesinde, işgal edilmiş topraklarda bir Filistin devleti kurmayı içeren bir Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararını ABD'nin veto etmesini de açıklamaktadır. O andan beri pek çok benzer olay vuku bulmuştur.

1973 Savaşı, Kissinger ve diğer ABD politika yapımcılarını Mısır'ın kolaylıkla bertaraf edilemeyeceğine ikna etmiştir. Bu yüzden alternatif bir plana geçilmiş, başlıca engelleyici güç olan Arap kuvvetleri savaştan çekilecek, İsrail artan ABD desteğiyle birlikte daha özgür hale gelecek ve böylelikle işgal edilmiş toprakları ülkeye dâhil edip Kuzey komşusuna saldıracaktı. Bu planlar 1978-1979 Camp-David görüşmeleriyle neticelenmiş -Kissinger'in mekik diplomasisinin ve Camp-David'in gerçek anlamı açıktı; genellikle "**ironic**" olarak nitelenmesine rağmen ABD'nin doktrinel sisteminde "**barış süreci**"nin özünü oluşturuyordu.

⁶² *Daha fazla için bakınız, benim Towards a New Cold War, ve Fateful Triable.)*

ABD sürekli olarak savaşın devam etmesini ve İsrail'i "**stratejik bir avantaj**" olarak kullanmayı istemiştir. Bu anlamda İsrail, askeri ve silah üretiminden başka bağımsız bir ekonomisi olmayan parya bir devlettir. ABD'ye son derece bağımlı ve bu yüzden, ABD çıkarlarını "**bölgedeki polisi**" olarak gözetmiş ve her yerde, mesela Guatemala'da iç şartların Carter ve Reagan Hükümetlerini tam olarak iştirakten men'ettiği -yine de katılmışlardır- yarı soykırımını desteklemişlerdir.⁶³

ABD'nin Arap Dünyasıyla ilişkileri nasıldır? Her şeyden önce ABD, Arap yarımadasındaki enerji kaynaklarını kontrol etmeyi sağlayacak şekilde hareket edecektir; bu, II. Dünya Savaşı süresince ABD'nin uyguladığı dış ilişkiler politikasının temel temel prensibidir. Bu yüzden o "**ılımlı**"lıklarıyla meşhur olan Suudi Arabistan'daki yönetici elitlerin sahip olduğu "**ılımlı milliyetçilik**"i destekler. Bu desteğe karşılık, Suudi Arabistan'dan ABD'nin milletlerarası terörizmine destek vermesi talep edilir. Daha önce de belirtildiği gibi, İran'a silah akışının ABD'nin gizli onayıyla olması veya Orta Amerika'dan Güney Afrika'daki pek çok terörist olaya kadar hepsinde ABD'nin iştiraki olduğu açıklandığında bu bizi şaşırtmamalıdır.

"**ılımlılar**"a destek verirken, kendi hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyen "**radikal milliyetçiler**"e muhalif olacaktır. Libya buna tipik bir örnektir. ABD, 1970'lerin başlarında "**İran, Kuveyt ve Suudi Arabistan gibi ılımlıları**"⁶² güçlendirmek için petrol fiyatlarını yükseltme politikasında Kaddafi'nin gayretlerini desteklerken, Kaddafi'nin birden Polisario'yu destekleyerek (Birleşmiş Milletlerle aynı görüşü paylaşarak) ve Sudan'daki Amerikan karşıtı grupları destekleyerek ABD'nin Kuzey Afrika'da oluşturduğu konsensüsü devam ettirmeye engel olması nedeniyle ABD hedeflerinin önünde bir engel oldu. Artık Libya, önde gelen terörist bir devlet olarak resmen ilan edilmişti. Kaddafi'nin terörist olduğu yeterince açık; hükümetlerin siyasi nedenlerle öldürdüğü kişilerle ilgili raporunda Milletlerarası Af Örgütü'nün kayıtları, Libya terörizminin çoğu Libyalı olmak üzere 14'den az olmayan kurbanı devlet terörünün ciddi boyutunu göstermektedir. Hiç şüphesiz bunlara daha ilaveler olabilir, fakat propaganda sisteminin Milletlerarası Af Örgütü'nün daha az tahmin ettiği gibi şüpheleri de yayacağını tahmin edebiliriz.

ABD'nin doktrinel sistemindeki bütün bu ayrıcalıklara rağmen, Libya milletlerarası terörizm arenasında çok küçük bir role sahiptir. ABD'nin bir tek El-Salvador örneğini, orada aynı yıllarda onbinlerce kişiyi öldürdüğünü iddia eden devlet terörünü destekleyip hatta organize ettiğini düşünün. ABD tarafından kurulan, eğitilen, silahlandırılan ücretli orduya görev vererek, gerektiğinde Amerikan Hava Kuvvetleri'nin doğrudan katılımıyla tam bir milletlerarası terörizm. Ve bu sadece tek bir örnektir.

Reagan Hükümetinin ilk günlerinde, Libya milletlerarası terörizm kampanyasının baş hedefi haline gelmişti. ABD açıkça ve isteyerek milletlerarası terörizme katıldığı için bu kampanyanın çok açık saçmalığına rağmen bu kampanya ABD'nin elit kamuoyunda -basın dahil- ciddiye alındı. Fakat ABD'nin teröre yönelik bu politikası "**misilleme**", "**yoğunluğu düşük savaş**", "**yıkma**" ve "**dahili saldırıya karşı**" kendini müdafaa etme (Adlai Stevenson'ın

⁶³ Belgeler için kitaplarıma bakınız ve Allan Nairn, 77*e Progressive*, Mayıs, Eylül, 1986.

1960'lar başındaki (Güney Vietnam'da yaptığı milletlerarası terörizmle ilgili olarak ifade ettiği şekilde) gibi Orwelyen kelimelerle bu yapılanlar gizlendi.

Libya'ya yönelik askeri bir hareket en küçük bir bahane üzerine başlıyor veya böyle bir bahane uyduruluyor. Bu yüzden Reagan Yönetiminde, genellikle dahili şartlar göz önüne alınarak özellikle Orta Doğu'da müdahale etme amacıyla kurulan güce (Çevik Kuvvet, şimdi Nikaragua meselesiyle ilgilenen Merkezi Komuta) destek vermek ve Nikaragua saldırılarına karşı **contra** ordularını desteklemek ve Reagan politikasını icra etmek için şovenizm ruhu beslenmektedir.

Bu bağlamda Reagan Hükümeti'nin başlangıçtan beri ciddi problemlerle karşılaştığını akılda tutmalıyız. Onun temel politikaları tutulmuyordu. Halk askeri harcamalardan ziyade sosyal harcamalara destek veriyordu. Ülkeyi zenginler için bir refah devletine çevirmişti. Yine halk ekonomide devlet sektörünün artan ağırlığından rahatsız oldu. Ayrıca halk "**Reagan doktrini**" olarak isimlendirilen, milletlerarası terörizm, saldırı gibi "**aktif**" dış politikaya da genel olarak karşıydı. Bu politikaların uygulanmasını istemeyen halkın bu problemini çözmek için kesin bir yol vardır: O da Mencken'in ifadesiyle korkutmaktır. Bu yüzden, John F. Kennedy'nin de dediği gibi, bizim genel iyilik amaçlarımızı "**monist [tekçi] ve acımasız fesatla**" engelleyen, bizi yıkmaya dayanan Şeytan İmparatorluğu'yla karşı karşıya gelmeliyiz, anlayışı egemen olur.

Fakat Şeytan imparatorluğu ile bizzat karşı karşıya gelmek çok tehlikelidir. Çözüm, zayıf ve savunmasız oldukları için hiçbir mukabele görmeden saldırabilecekleri Şeytan İmparator'un mütteliklerini yaratmaktır. Özellikle, ABD'de azgın Arap karşıtı ırkçılığın hâkim olması nedeniyle ve "**milletlerarası terörizm**" kampanyalarının "**Operasyon şartlarına**" göre Libya mükemmel bir role sahipti. Amerikalılar kendilerini "**terörizmin menfur kurbacından**" korumak için Libyalıları, hiçbir maliyeti olmadan kolaylıkla öldürmek -gerçekten de aydın liberal görüş de dâhil bu tür hareketler yurttan açıkça övülmüştür- mümkün olmuştur.

Bu tür örneklerden biri, milletlerarası terörizmin 1986'daki belli başlı en önemli olayı olan Trablus ve Bingazi'nin ABD tarafından bombalanmasıdır. Bu bombalamanın bahanesi olarak gösterilen Berlin'deki bir diskoteğin bombalanmasında Libya'nın müdahalesi olduğunu gösteren hiçbir güvenilir delil olmadığı çok açık olduğu halde basın tarafından bu durum gizlendi. Bu bombalama eylemi, televizyonun en önemli saatine ayarlı tarihteki ilk bombalama olayıydı. Bombalama bütün ABD kanallarının ana haberlere ayrıldığı 19.00'a denk getirilmişti. Oysa Libya'nın Berlin olayına müdahalesinin ya hiç olmadığı ya da olmuşsa bile çok az olduğu zımnen kabul ediliyor. Yani, yüz kişinin öldüğü belirtilen bu bombalama olayı hiçbir saygın yazarın açık biçimde değinmemesine rağmen tam bir sebepsiz milletlerarası terörizm olayıydı.

Bu şiddet kullanımı başarılı oldu. Ülkede şovenist duyguları uyandırdı ve birkaç ay sonra Reagan programının diğer elemanlarıyla birlikte contra'lara yardım için gerekli zeminin hazırlanmasında yararı oldu. Fransa hariç bu bombalama olayına Avrupa olumsuz cevap verdi, fakat Avrupa'nın bu olumsuz tavrı gözmezden gelindi. Neticede ABD terörü, "**çılğın Amerikalılar**"ın yapabilecekleri konusundaki beklentiyi yükseltti.

Daha sonra ne yapmaya niyetliler? Bu ihtimal, Hükümet ve basının "**demokratik unsurlar**" diye adlandırdıkları unsurları desteklemek için Nikaragua'yı doğrudan işgal etmesidir. Diğer bir muhtemel senaryo ise, İsrail'in er veya geç, 1982'de Lübnan'ı işgal ettiğinde olduğu gibi bir bahane uydurup Suriye'ye saldırmasıdır. ABD savaşları desteklediği sürece, İsrail herhangi bir Arap devletinin veya birliğinin kendini yıkacak korkusuyla askeri bir güç olmasına izin vermez. Birçok İsraili yorumcu, Suriye-İsrail savaşını kaçınılmaz olarak görmekte, sadece zamanı konusunda şüphe etmektedirler. Bazıları da (oldukça saygı duyulan askeri uzman Ze'ev Schiff gibi) bu savaşın bölgesel bir mahiyet alacağını ve böylelikle İsrail'in kontrolü altındaki Filistinli halkın tümünün yok olacağını tahmin etmektedirler.⁶⁴ Fakat **Suriye, Sovyetler Birliği'nin müttefikidir. ABD'nin Sovyetler'den müttefikini desteklemekten vazgeçeceği güvencesini almaksızın, İsrail Suriye'ye saldıramaz.** Böyle bir saldırı (tabii terörizme karşı savunmak için) ABD'nin Suriye'yi bombalamasıyla desteklenebilir de. ABD'nin olaya karışması, Sovyetler Birliği'ne ABD destekli İsrail askeri operasyonuna karşı tepki almamak, bu çatışmadan uzak tutmak gerektiğini anlatabilirdi. Bu tür adımlar bir dünya savaşma yol açabilir fakat ABD elitleri özellikle de Reaganvari elitler geçmişte de bu tür riskleri aldıkları gibi şimdi de bu riskle karşılaşmayı isteyebilirler.

Bu yüzden gelecek iki yıl son derece tehlikeli olabilir. Reagan yönetimi, gelecek seçimlerin sonuçları ne olursa olsun Amerikan politikasına kalıcı bir damga vurmak istemektedirler. Norman Podhoretz'in Nazi entelektüellerini taklid ederken söylediği gibi, "**askeri gücün kullanımına karşı yasakları**" aşmak istemektedirler.

Bu propaganda sistemi bir dizi şeytan yaratmıştır: Temizlenmesi gereken bir "**kanser**" olan Sandinistler (Reagan'ın konuşmalarının yazarı George Shultz ve diğerlerinin retoriği); "**Orta Doğu'nun çılgın köpeği**" Kaddafi; "**modern terörizmin babası olan**" Arafat; tüm Batılı dünyayı Sovyetler Birliği hizmetine almak isteyen Castro. Eğer bunlar şiddetle yok edilebilirlerse Amerikan kültürü üzerinde bunun uzun dönemli etkileri olacaktır. Böylece anlaşmalar yapan, müzakerelere katılanlar olmayacak, milletlerarası hukuk, siyasi çözüm gibi neticesiz işlerle artık uğraşılmayacak. Böylece, politik sistem zorbalardan yönetilecek bunlar da mücadele edemeyecek halklara karşı ölüm müfrezeleri gönderecek; bu da Yenidil'deki "**muhafazakarlık**" olarak adlandırılacak.

Yakın tarihteki skandallar bu tür planları engelleyebilir veya umutsuz Reaganlılar kendilerinin kaybedeceğini hissedebilirler. Muhtemelen aşırı tehlikeli zamanlara doğru yol alıyoruz.

* * *

Not: Arap-Amerikan Üniversite mezunlarına, 15 Kasım 1986'da yaptığım konuşmanın esası olan bu yazı Journal of Palestine Studis C.16, No.3, 1987 sonbaharı, s. 25-42'de yayınlandı.

⁶⁴ Bakınız. Ze'ev Schiff, "The Spectre of Civil War in Israel", *Middle, East Journal*, 1985 Baharı.

ÖZET
CELAL SANCAR
03.09.2015
ANKARA